

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 273

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XI METAI

A. SKAISGIRIS

DIDJŲ POETŲ MININT

KRISTIJONO DONELAIČIO 175-ųjų MIRTIES METINIŲ PROGA

Pripratus prie nuolatos kartojamų teigimų, kad iškilesnis lietuvių literatūros pasireiškimas sietinas tik su politinės nepriklausomybės iškovojimu arba, geriausia atveju, su tautinio atgimimo pradžia, iš tikrųjų, sunku patikėti, kad mes galėtume turėti didelį, originalų, išskirtinę vietą Europos literatūroje užimančią poetą, nuo kurio mirties jau būtų praėję 175 metai. Sunku patikėti, kad baudžiauninkų kalba, kuri iki 1918 metų apskritai niekada nebuvo valstybinė, kurios atsisakė valdantysis feodalų luomas ir kurią beveik iki mūsų šimtmečio pradžios daug kas laikė „netinkama poezijai“, jau XVIII šimtmečio vidury Tolminkiemio klebono Kristijono Donelaičio lūpose būtų suskambėjusi nepakartojamo grožio hegzametrais, beveik iš karto pavertusiais ją meistriška reiškimosi priemone.

Tokie reiškiniai kitų tautų raštijose negirdėti. Kristijono Donelaičio lygio poetai paprastai iškyla tik tokioje visuomenėje, kuri turi šimtmetines literatūros tradicijas ir kuri iš buvusių rašytojų kartų gali pasimokyti. Fenomenalios „Metų“ poemos, kuri iki šios dienos sudaro vieną ne daugelio reprezentacinių lietuvių literatūros pavyzdžių, atsiradimas aiškintinas ne tik K. Donelaičio talentu, bet ir tuo, kad jo laikų lietuvių liaudis, iš kurios jis buvo kilęs, kurios rūpesčiais gyveno, kuriai liko ištikimas iki mirties ir kuriai pagaliau jis rašė, — pati turėjo būti didelės inteligencijos, gyventi intensyvią kūrybinę gyvenimą ir savo nerašytos žodinės kūrybos lobynuose slėpti ne mažesnes vertybes, negu kitų tautų to meto literatūriniai palikimai. Turėdamas europinį išsilavinimą, nuodugnę įvairių tautų ir ypač antikinės, literatūros pažinimą, K. Donelaitis rado galimybių pasikliauti tomis vertybėmis ir jas panaudoti taip, kad „Metų“ poema laikytina tautinės lietuvių literatūros pavyzdžiu pilniausia to žodžio prasme.

Biografiniai duomenys

Kristijonas Donelaitis gimė 1714 m. sausio 1 d. Gumbinės apskrity, Lazdynėlių kaime, vadinamųjų laisvųjų valstiečių šeimoje, kuri už nuomojamą iš dvaro žemę nejo baudžiavos, bet mokėjo pinigais. Mokėsi Karaliaučiaus aukštesniojoje mokykloje ir vėliau universitete, studijuodamas teologiją ir besiruošdamas protestantų pastoriumi. Universitete, be teologijos, jis savo iniciatyva studijavo kalbas: lietuvių, vokiečių, prancūzų, o taip pat hebrajų, graikų ir lotynų.

Baigęs studijas, jis kurį laiką turėjo menkai apmokamą antrojo pradžios mokyklos mokytojo vietą Stalupėnų mieste. Nuo 1743 m. iki mirties buvo pastoriumi Tolminkiemio kaime, netoli savo gimtinės. Mirė 1780 m. vasario 18 d.

Rašė lietuvių ir vokiečių kalbomis. Pirmaisiais jo literatūriniais bandymais laikytinos lietuvių kalba rašytos pasakėčios, kurių išlikusios šešios, ir bažnytinės giesmės, kurios tačiau niekada nebuvo išspausdintos. Atskiros „Metų“ giesmės, spėjama, buvo K. Donelaičio parašytos tarp

VYTAUTAS DIDYSIS
PALEIDŽIA BELAISVIUS.
A. Galdiko paveikslas.

Iš Dr. V. Sruogienės parašytos Lietuvos istorijos, kurią leidžia Tėvynės Mylėtojų Draugija.

1760-1770 metų. Vokiečių kalba yra išlikę jo keli eiliuoti kūrinėliai, daugiausia religinio turinio.

K. Donelaitis buvo laikomas vienu didžiausių tų laikų lietuvių kalbos mokėtoju ir mylėtoju. Vedė plačią korespondenciją su apylinkės inteligentais, ypač su pastoriais. Iš išlikusių laišku galima spręsti K. Donelaitį buvus jautrios prigimties, didelės erudicijos, visuomeninių polinkių ir aiškaus lietuviško nusistatymo žmogų, kuris „lietuvininkui antrašą siųsdams ir lietuviškai švepluodams, Lietuvą gyrė“. (Citata iš K. Donelaičio susirašinėjimo su Kūlgiso mokytoju). Įsručio parapijos kunigui Jordanui K. Donelaitis viename savo laiške sako: „...rašyk man, kaip jūsų lakštingala dainavo šimet? Kaip mūsų dainavo, jau andai tau rašiau... Kitąsyk, kad Dievs sveiką laikys, daugiau lietuviškų žodžių rašysiu“.

Bepastoriaudamas Tolminkiemy, K. Donelaitis rūpinosi ne tik tikibiniais, bet ir medžiaginiaisiais savo parapičių baudžiauninkų reikalais. Žymų vaidmenį suvaidino ilgus metus užtrukusioje vietos valstiečių su dvaru byloje, kurioje jis gynė pirmųjų reikalus.

Poemos pobūdis

Svarbiausias Kristijono Donelaičio veikalas „Metai“ yra stambi, 2968 eilutes turinti, poema, kurioje realistiniu būdu vaizduojamas XVIII šimtmečio Mažosios Lietuvos baudžiauninkų, vadinamųjų būrais, gyvenimas keturių metų laikų — pavasario, vasaros, rudens ir žiemos — apimtyje. Kiekvienam tų sezonų autorius skiria po vieną giesmę. Jų pavadinimai yra šie: Pavasario linksmybės, Vasaros darbai, Rudenio gėrybės ir Žiemos rūpesčiai.

Giesmės pradžioje paprastai nusakomas metų laikas (pagal saulės padėtį). Paskui einama prie sezoninių žemės ūkio darbų ir prie tuos darbus atliekančių baudžiauninkų aprašymo.

Flamų tapybą primenančiu vaizdingumu bei konkretumu tapomas peizažas, parodomai ūkio darbai, atskleidžiamas baudžiauninkų kasdieninis gyvenimas su jų papročių, galvojimo, maisto, drabužių, darbo įrankių smulkiu aprašymu įskaitytinai. Ta prasme „Metų“ poemą galima „Metuose“ iškyla apie 60 konkrečių veikėjų, kurių tarpe yra apie 20 moterų. Ne visi jie pavadinti vardais. Kartais jie pasirodo bendru „būrų“ vardu ir statomi prieš „ponus“: dvarininkus, valdininkus ir kt.

Socialinis angažamentas

Metų laikus ir jų darbus vaizduojančių

laikyti savo rūsies XVIII šimtmečio valstiečių buities enciklopedija. Daug vietos joje skiriama santykiui tarp baudžiauninkų ir ponų išryškinti, o taip pat didaktikai.

veikalų pasaulio grožinėje literatūroje yra daug ir iš įvairių laikotarpių. Jau Heziodas, kuris gyveno bene VII šimtmečiu prieš mūsų erą, savo „Dienose ir darbuose“ bandė eilėmis aprašyti sezoninius darbus, teikdamas gausių pamokymų bei nurodymų. Mūsų kaimynų lenkų literatūros pradininkas Mikołaj Rey XVI šimtmečiu kaimo malonumus įvairiais metų laikais aprašė savo prozos knygoje „Żywot człowieka poczciwego“.

Bet plačiausio panaudojimo ši tematika susilaukė XVIII šimtmečiu, įsigalėjus literatūroje sentimentalizmui. Iš to laikotarpio yra žinomesni šie veikalai: anglo James Thomson — „The Seasons“, prancūzo Saint Lambert „Les saisons“, vokiečio Kleisto „Der Frühling“, lenkės Drużbackos „Opisanie czterech części roku“ ir kt.

Visi minėtieji XVIII šimtmečio veikalai turi aiškų sentimentalinį atspalvį ir, kaip sako Encyclopaedia Britannica, „kreipia skaitytojo dėmesį nuo socialinės ir politinės sričių į gamtą“. Jų pobūdis yra artimas idilei. Jų autorių santykis su aprašomuoju objektu primena abejingojo feodalo ar miesčio santykį su gamta bei su jos prieglobsty gyvenančiais valstiečiais. Jie grožisi kaimu, jame ieško malonumų, vaikosi laukuose varnėnus (James Thomson — „The Seasons“), bet savęs nelaiko, nei kaimo, nei laukų, nei juose triūsančių valstiečių dalimi.

Ta prasme K. Donelaičio „Metai“, kurie yra parašyti realistiniu stiliumi, kuriuose kiekviena proga keliama aiškėn socialinė neteisybė ir kuriuose autorius aiškiai stoja savo aprašomųjų būrų-baudžiauninkų pusėje, ryškiai skiriasi nuo minėtųjų veikalų. Realistinės „Metų“ poemos, kurioje, vulgariai tariant, ne tik pajuntamas iš tvartų vežamo mėšlo kvapas, bet neretai suskamba ir toks sarkastinis tonas, kaip

*Mes besidovydami daugysk kruopas nedarant
[rytas
Ir plutas menkas blogai kramtydami valant
[gėm.
Tankiai mes tvanke, prastai maišydami
[skinkij
Ir vandens malkus iš klano semdami gėm,
[rėm,*

jokiu atveju negalima būtų pavadinti idiote (1-ąsą 2-me psl.)

DIDIJŲ POETŲ MININT

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Iš, nors prof. M. Biržiška Lietuviškoje Enciklopedijoje jai tokį vardą prikergia.

K. Donelaičio realizmas ir angažamentas sudaro jo originalumą, kuris paneigia kai kurių svetimtųjų priekaištus, esą „Metų“ autorius rašęs James Thomsono įtakoje.

Liaudies jausmų reiškėjas

Antroji XVIII šimtmečio pusė pasižymi ekonominiais pakitimais, kurie atsirado Europoje ryšium su pramonės augimu ir su vis didesniu kapitalizmo išsigalėjimu. Beprarandą savo įtaką viešajame gyvenime feodalai sugriežtina baudžiamą, kad iš savo valdomų žemių gautų daugiau pelno. Lietuvoje įvestosios Tyzenhauzo reformos valstiečių-baudžiauninkų būklę priveda iki tokio skurdo, kad apie 70-uosius metus visoje eilėje vietovių prasideda valstiečių sukilimai, kurie atskirais atvejais įgauna nepaprasto griežtumo formas (pvz. Šiaulių Ekonomijoje sukilę valstiečiai sudėgina eilę dvarų, javų sandėlių, ir krautuvų. Numalšintų sukilimų vadai viešai gyvi įpinami į ratus, sukapojami kardais, nukirsdinami ir t.t.). Visoje Europoje, kurioje tik šviesesni protai žiūri Didžiosios Prancūzų Revoliucijos artėjimą, sugriežtėja valdančiųjų feodalų absoliutizmas.

K. Donelaitis, kuris drįso tais laikais

skelbti lygybės tarp ponų ir baudžiauninkų idėjas

(*Zinom juk visi, kaip mes nuoginteli gemam,*

Taip didžiausias pons, kaip mes, vyžoti nabagai,

Ciecorius taipjau, kaip jo skaroti padonai;

Ubags taip, kaip pons kytriausias, užgema

[glūpas ...

Pons šilkuos, o burs šiauduos verkšlen pasislėpes ...],

kuris nevienoje vietoje proteguoja paprastą valstietišką išmintį prieš ponų pasipūtimą, laikytinas tikru savo epochos revoliucionierium. Tiesa, jo pamokymai, jo siekimai, kad „ponai būtų geri“, o baudžiauninkai tinkamai eitų savo pareigas, neteikia logiškųjų revoliucinių išvadų, bet tatau paaiškintina, gal būt, ne tiek jo tikruoju nusistatymu, kiek kunigišku pašaukimu.

„Metų“ populiarumas

Pirmą kartą „Pavasario linksmybių“, „Vasaros darbų“, „Rudenio gėrybių“ ir „Žiemos rūpesčių“ giesmės vienoje knygoje buvo išleistos tik 1818 m., t. y. 38 metams praslinkus nuo poeto mirties. Išleido jas Karaliaučiaus universiteto profesorius L. Rėza, kuris keturioms savarankiškomis giesmėms davė bendrą „Metų“ vardą. Leidimas buvo nepilnas. Jame praleis-

tos ypač tos vietos, kurios buvo nepalankios feodalams.

Iš vėlesnių leidimų pažymėtini: 1865 m. prof. A. Schleicherio paruoštasis ir 1869 m. G. Nesselmanno paruoštasis.

Šie ir kiti leidimai dar XIX šimtmečio pradžioje prie K. Donelaičio išpopuliarinimo ne tik lietuvių, bet ir svetimtųjų tarpe. „Metai“ susilaukia vertimų į įvairias svetimas kalbas. Jie spausdinami ištraukomis ir ištais Europos ir Amerikos lietuvių laikraščiuose. Pirmą kartą Amerikoje „Metai“ buvo išspausdinti bene 1896-97 m. laikotarpy „Garsė Amerikos Lietuvių“.

Nepriklausomoje Lietuvoje „Metai“ susilaukė liuksusinio leidimo, kurį medžio raizginiais iliustravo prof. V. K. Jonynas.

Po paskutiniojo karo K. Donelaičio rankraščiai iš Karaliaučiaus buvo pergabenti į Vilnių ir ta proga Lietuvoje pasirodė nauji „Metų“ leidimai. Naujas medžio raizinių iliustracijas pagamino dail. V. Jurkūnas.

Iki šiol žinoma, kad Donelaičio „Metai“ yra išversti į vokiečių (keli vertimai), į latvių, į lenkų (keli vertimai), į ukrainų, į rusų ir jų atskiri epizodai į prancūzų kalbas. Numatomi netrukus išleisti ir kitomis Rytų Europos kalbomis.

Reikia džiaugtis, kad K. Donelaičio raštai, kurie iškiliai reprezentuoja lietuvių literatūrą pačioje jos užuomazgoje, ir kurie liudija liaudinį lietuvių kultūros pobūdį, yra taip plačiai išgarsę.

KRISTIJONAS DONELAITIS

Vasaros darbai

Ištrauka iš poemos „Metai“

Mes, lietuvininkai vyžoti, mes nabagėliai,
Ponams ir tarnams jų, rods, prilygti negalim,
Bėt ir poniškas ligas kentėt neprivalom.
Ak, kaip daug mieste bei dvaruose prisistena,
Kad mus atlankyti pamaži vėl vasara rengias.
Čia viens, rėkaudams durnai, su podagra piaujas;
O kits ten, kitai dūsaudams, daktaro šaukia.
Aš, dėl ko ponus taip skaudžiai kankina ligos?
Kodėl jų taip daug pirm česo giltinė suka?
Todėl, kad jie, būriškus išjuokdami darbus,
Su griekais kasdien ir vis tingėdami penis.
O štai mes, mieste per nieką laikomi būrai,
Pasukų kiek ar išrūgų skystų prisisiurbę,
Vis tekini, kaip klapams reik, atliekame darbus.
O kad kartais kokį dar lašinių šmotelį
Ar dešros lietuviškos ben kiek paragaujam,
Tai dar juo daugiau uždėts mums sekasi darbas.
„Rods“, tarė Lauras, ant kumpo lazdos pasirėmęs,
„Dievui būk garbė, sveiki pavasarį baigiam
„Ir vis drūti pargrįžtant vasarą matom.
„Vei kaip vėl aukštyti saulelė kopti paliovė
„Ir, aukščiau savo žerintį nuritūsi ratą,
„Ant dangaus išgaidrinto sėdėdama žaidžia.
„Vei kaip jos skaistums, kūrendams žiburį karštą,
„Žemės vainikus pamaži jau pradeda vytint
„Ir grožybes jų puikias su pašaru maišo.
„Ak, kaip tūla mūsų žolelių taip nusirėdė,
„Kad nei boba jau didžiai sukrošusi kumpso.
„O kiek jų darže žmogaus ranka nusiskynė
„Ir, grožybėms jų margoms trumpai pasidžiaugus,
„Jaugi suvytusias ir nederingas išmetė laukan.
„Bet taip ir paukšteliams mūs linksmiams pasidarė.
„Ką gegužė pakukavo, ką lakštingala suokė
„Ir ką vieversiai, poroms lakstydami, žaidė,
„Tai jau baigias vis ar jau visai pasiliovė.
„Daug gyvų daiktų, kurie lizde prasidėjo,
„Tėvą su moma prastoję penisi patys
„Ir, dainas savo tėvų atkartodami, čypsi.
„Taip trumpam čese nei naujas sviets pasidarė.

„Kožnasviens žmogus užgimdams pumpurui lygus,
„Iš kurio žiedelis jo pirmiau išsilukštin,
„Ik po tam jis, peržydėjęs ir nusirėdęs,
„Užaugin vaisius ir amžį savo pabaigia.
„Taip iš viso taip ir mums biedniams pasidarom.
„Mes (taip pons, kaip burs), lopšyį verkšlendami bėdžiai,
„Amžio būsiandio tik blogą pumpurą rodom.
„O paskui, kad česas jau žydėti pareina,

„Štai viens, kaip ponaitis, poniškai šokinėdams,
„O kits būriškai, kaip būrvaikis bėginėdams,
„Jaunas savo dienas glūpai gaisindami lošta.
„Bet štai, kad ūsai pirmi jau pradeda želti,
„Ir kad darbus jau sunkokus reikia nutverti, —
„Ai, kur dingsta glūps ir vaikiškas šokinėjims.
„O kiek syk, linksmi šokinėjant ir besispardant,
„Giltinė su rauplėms piktoms atšokusi smaugia
„Ar su karštlige dar tik macką pasuka bėdžiu.
„Bet ir klapams ir mergoms ji gatavą dalgi
„Aštrina vis ir, jauno jų n'atbodama veido,
„Kirsteria taip akiai, kad kasos irgi kepurės
„Su grožybėmis visoms į nieką pavirsta”.

Taip besipasakojant, štai vakmistras pasirodė
Ir besispardydams taip baisiai keikti pagavo,
Kad sviets visas su visais daiktais padrebėjo.
„Kad perkūns, kad velnias!” — ai žmogau, pasimislyk!
Kam dūksti taip, kam keiki taip išsižiojęs?
Ar tave patį jau šėtons padūkino visą?
Neprietelium! kam plėšais taip, kas tau pasidarė?
Bet jis dar labiau ir taip durniuoti pradėjo,
Kad visoki paukščiai po dangum nusigando.
Syveida kytra, nulenkus uodegą, bėgo;
O sturliuks, ausis iškėlęs irgi drebėdams,
Į arčiausius krūmus vos nusikakino slėptis.
Bet ir rupuižės ir varlės taip nusigando,
Kad jos umaru su vaikais į vandenį šoko.
Žiurkės po kraiku su pelėms irgi pelėdoms
Dėl tokių baisybių jau apalpti pradėjo;
O daug žvirblių pusgyvių nuo stogo nūpuolė.
Taip, ar girdit, taip tas neprietelius prasikeikė.

Selmui taip besidvyjant, štai girgžteria durys,
Ir šaltyšius Pričkus tuo visiems pasirodė.
„Štai”, tarė jis, tuojau skaitydamas gromatą pono,
„Štai poryt mūsų pons mus bėgti į baudžiamą siuncia
„Ir iš staldų jo išgramdyt mėžinį liepia.
„Todėl jau vežimus, kaip reik, taisykite kožnas
„Ir su šakėm bei kabliais atbėkite greitai,
„Žinot juk visi, kas mėžiant puolasi būrams,
„Ir kiekviens numanai savo murgą jau primatuotą.
„Aš, kad Dievs laikys, tarp jūsų mudriai makaluodams,
„Ne tiktai, kad mėšit, jus viernai pridabosiu,
„Bet ir iš širdies, kad gramdyt reiks, pamokinsiu”.
Taip ištaręs, jis kūliais pro duris iššoko
Ir ant kumelio ketvergiu tuojau užsimetęs,
Skubinos ir kitiems kaimynams urdelį rodyt.
O kaip jau diena pasakyta buvo prašvitus,
Štai baudžiauninkai visi pulkais susirinko.
Viens savo kablį, o kitsai naujintėlę šakę
Nešdams ir besiskubindams tik bėga, tik bėga.

(Tasa 3-čiame psl.)

PASTABOS APIE LIETUVOS AUGALIJA

PROF. J. RAUKTYS

Augalija glaudžiai susijusi su savo augamos srities geografine padėtimi. Lietuvos kraštas, išsitemkdamas maždaug tarp 53°54'—56°24' šiaurės platumos ir tarp 21°—26°52' rytų ilgumos, turi savo klimatą, kurio veiksnių ribose ir spiečiasi atitinkama augalija.

Kalbant apie Lietuvos klimatą, pabrėžtina yra jo vidutinė metinė temperatūra tarp 6 ir 7°C ir 553—780 mm vidutinis metinių kritulių kiekis; vakarinė Lietuvos dalis pasižymi gausesniais krituliais — čia jų esti 700 mm ir vietomis 780 mm. Vidutinė liepos mėn. temperatūra apie 18°C. Dirvos yra susidariusios ledmečio ledo įtakoje. Visu Baltijos pajūriu eina pustomojo smėlio juosta. Pietų Lietuvoje vyrauja smėlinės dirvos; jų taip pat apstu ir rytuose. Moliinių dirvų daugiau vidurinėje Lietuvos dalyje. Šiaurėje esti nemaža kalkingų dirvų. Paviršius kalvotas pavienėmis kalvomis bei jų grandimis (aukštumomis). Aukštumų susitelkta — šiaurės vakaruose, rytuose ir pietų rytuose. Aukščiausia kalva — 339 metrų. Lietuvos augalijos augiavietės veiksnius ryškinant, paminėtinas yra ir gausus krašto upių bei ežerų tinklas. Be to, apstu taip pat mažesnių ir didesnių durpynų. Lietuvos miškingumas apie 18% (1,270,000 ha miško).

Iš augalijos praeities

Lietuvos žemė, kaip jau minėta, priklauso prie tų sričių, kurios buvo paveiktos ledmečio ledo. Maža teturime davinių apie tų laikų augaliją.

Kaip žinoma, augalijos vegetacijos sąlygų tebuta tarpledmečiais. Tuometinė augalija tačiau užslinkusio ledo liko palaidota, ir jos liekanų dar šiandien teberandama tame amžinajame herbare — geologiniuose žemės sluoksniuose. Pvz. yra patirta, kad tarpledmečiu Lietuvoje augta kenių (*Abies*), maumedžių (*Larix*), kurių savaiminių dabartyje nėra.*

Poledmetinės augalijos gyvenimas Lietuvoje, kaip spėjama, prasidėjo prieš 20,000 metų. Suprantama, kad pradžioje augalams vegetuoti sąlygos buvo skurdžios. Besitraukdamas ir tirpdamas ledas visame krašte paliko daug vandens, tekančio upėmis, upeliais bei susitelkusio ežeruose. Sunku pasakyti, koks anais laikais galėjo

* J. Kuprevičius, Tarpuledžio gadynės kenis (*Abies*) Lietuvoje (*Mūsų Girios*, 1929 m., Nr. 2 Kaunas).

būti santykis tarp sausumos ir vidaus vandenių.

Klimatas tada buvo tundriškas su arktiniai glacialiniais veiksniais. Augalija, grįždama ir atkeliaudama, lyg įkandin sekdamas besitraukiantį ledą, labai lėtai išigyveno jo paliktuose plotuose. Tokiose tundriškose sąlygose iš medinės augalijos pirmiausia galėjo augti *smulkūs karklai, skurduolės pušys, krūminiai beržai*.

Kiek vėliau klimatui sušvelnėjus, vegetacijos periodui ilgėjant, augalijos radosi daugiau ir kiekio, ir skirčių (rūšių)* požūriū. Jos išsigalėjimas daugiausia jau vyko pagal atitinkamas augiavietes. Sausumo, o ypačiai kalvose, patikima, kad greičiau spietėsi medinė augalija, o paežeriais — žolinė bei kriptogaminė, kuri, užaugdama ežerus durpynais, palankesniems sąlygoms esant, didino plotą medžiams ir krūmams — miško bendruomenei. Maždaug prieš 7000 metų, sakysime, klimatinės bei taip pat edafinės sąlygos Lietuvoje jau buvo taip pagerėjusios, jog žinomam Atlanto periode (5000—2500 m. pr. Kr.) optimalines augiavietes atitiko mūsų kilnieji lapuočiai — *liepa, ąžuolas, guobos, uosis*.

Čia taip pat būtų pažymėtina, kad klimatas poledmečiu yra keitėsis, o jį pasekusi ir augalija. Dėl to suprantama, jog ir ištisos augalų bendruomenės keitėsi nekartą, pvz. lapuočių miškų medynai spygliuočiais ir atvirkščiai.

Tai lietė, žinoma, ne tik medinę augaliją, bet ir visą jos bendruomenę. Be to, keičiantis klimatinėms sąlygoms, neabejotina, kad kai kurios augalų skirtys turėjo pasišalinti iš augtosios srities ir rasti naujų.

Kalbant apie pirmosios poledmetinės augalijos apsigyvenimą ledo apnuogintuose plotuose ir vėlesniais laikais, klimatinėms bei edafinėms sąlygoms kaitaliojantis, jos rinkimasi sau tinkamų augiaviečių, tenka priminti ir augalų keliones.

Kaip žinoma, vieni augalai grįžo į savo anksčiau gyventąsias sritis, o kiti naujai atkeliavo. Paminėtinos dvi svarbesniosios poledmetinės augalijos keliavimo Lietuvos kryptys: iš Vakarų — Vakarų Europos atitinkamų klimatinė sričių ir Rytų — Vidur. Rusijos ir š. Europos. Būtų pabrėžtina, kad rytinė kryptis buvo laisvesnė, nes, sakysime, vidur. Rusijos plotai nebuvo ledmečio ledo paliesti.

Lietuvos dabarties augalijos būdingesnieji broožai

Kaip jau anksčiau užsiminta, augalijos

* Maždaug prieš 7000 metų, sakysime, klimatinės species.

buvimas tose pačiose srityse nėra pastovus. Kad galėtume ją besikeičiančią pasekti, turime tyrinėti. Tai visų pirma gamtinių uždavinių.

Mūsų augalijos tyrimo srityje daugiausia, žinoma, yra nuveikta Vilniaus Universiteto laikais, kada dirbo žinomi botanikai — J. E. Gilibert, B. S. Jundzila, J. Jundzila, B. Górski, Wolfgang ir kt. Iš tų pat laikų paminėti reikia ir Ambraziejų Pabrėžą.

Vėliau, iki pastarųjų laikų, didelius darbus atliko G. Vyžycki, A. O. Zelencov; šis vien tik 1890-91 m. paskelbė 1074 tuometinės Vilniaus gub. augalų skirčių sąrašą. Be šių, čia minimi Jančevski, Žmuda, J. Federavičius, L. Ivinskis, M. Raciborski, W. Szafer, J. Trzebiński, B. Hryniewiecki ir kt. Taigi čia jau matome ir 1919 m. įkurto Vilniuje Stepono Batoro Universiteto botanikų atstovų, kurie dirbo iki 1939 m. Minėtosios mokslinės pajėgos daugiausia veikė Rytų Lietuvoje. Šios srities augalija tačiau liko maža teiširta (J. Trzebiński, 1930).

Visos N. Lietuvos plotuose augalija buvo tiriama mūsų botanikų — Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune ir nuo 1939 m. Vilniuje, o taip pat Žemės ūkio Akademijos (Dotnuvoje). Jų tarpe minėtini L. Vailionis, P. Matulionis, K. Regelis, V. Vilkaitis, J. Kuprevičius, A. Minkevičius, J. Dagys, K. Brundza, A. Snarskis ir kt. Tuo pat tikslu 1924 m. lankėsi Lietuvoje vokiečių botanikai Reimers ir Hüek, o 1936 m. iš Šveicarijos G. Keller.

Norint nors labai bendrai susipažinti su Lietuvos augalija, paminėtina būtų čia jos keletas būdingesnių broožų. J. Trzebińskio nuomone, Lietuvos augalija yra apnykusi Vidur. Europos augalija su eurazinių skirčių priemaiša. Taigi Vidur. Europos skirtys yra visos Lietuvos augalijos pagrindas. Esama taip pat Vidur. Europos augalų, turinčių savo išplitimo siena Lietuvoje. Stepių bei pontinių augalų skirčių, atkeliavusių iš Ukrainos ir Podolės, nedaug tėra. Gausūs yra arktiniai, subarktiniai, kalnų bei atkalnių augalai. Paminėtina būtų čia keletas *arktinės ir subarktinės* (borealinės) augalijos atstovų: *Scheuchzeria palustris*, *Majanthemum bifolium*, *Nardus stricta*, *Parnassia palustris*, *Empetrum nigrum*, *Ledum palustre*, *Trollius europaeus*, *Betula pubescens*, *B. humilis* ir *B. nana*. *Kalnų ir atkalnių* augalų tarpe minėtini: *Trientalis europaea*, *Circaea alpina*, *Campanula Scheuchzeri*, *Epilobium palustre*, *Vaccinium vitis idaea*, *Linnaea borealis*, *Alnus incana*. *Pontinės* (stepių) augalijos atstovai: *Poa bulbosa* var. *vivipara*, *Koehleria* (Tasa 4-am psl.)

VASAROS DARBAI

(Atkelta iš 2-ro psl.)

Albas šūdleteres naujas tyčioms pasidaręs,
O Merčiuks, ratelius taipjau naujus užsimovęs,
Su kitais baudžiauninkais į baudžiąvą tarškė;
O bernai visi, naujas vyžas nusipyne
Ir autus naujus iš drobės sau pasidarę,
Vis tekini, kits kitą neigi pranokdami, šoko.
Tai išties dyvai, nes taip nedarydavo būrai.
Sakó juk visur, kad bŭrs į baudžiąvą slenka,
Ir kad kartais su piktu jį reikia pajudint,
Kad, kaip puolas jam, jis žengt ir dirbt užsigeistų.

Ale dabok, brolau, aš tau daugiau pasakysiu.
Tu su manim žinai, kaip būrą baudžiąva baudžia,
Ir kaip bėdžius toks, kasdien kantriai pasilenkęs,
Po baisioms vargų naštomis vos gal. atsidvėsti.
Ak, kas gal visokias mūsų bėdas surokuoti!
Vasara, juk žinai, kasmets tik vos pasirodo,
Štai kiekviens žiopyls jau būrą pradeda stumdyt.
Kaspars, ant galvos iškėlęs skiauturę riebią,
Kaip gaidys, vištas guiniodams, gandina žmones;
Ale jo tarnas Diksas dar baisyau pasipurtin,
Kad jis, kardpalaikį nei pons prie šalies prikabinęs,
Tarp baudžiauninkų mudraudams rékti pagauna:
Nes jis vis kytriau už poną nor padaryti
Ir aukščiau už jį, tik mislyk, veržiasi sėstis.
Ar tai švankus darbs, ar reik taip viešpatį niekint?
O kad bloznas toks savo ponui taip išsišiepia,
Ar dyvai, kad būrą jis jau visą suėda?
Juk žinai, brolau, koku, kad svilina saulė

Ir kad, praķaitui srovėms per nugarą teštant,
Jau ir blogs skilvys dėl pietų pradeda skūstis;
Rods, ir jam perlenkio reik kasdien pasitiešyt.
Ale kuomi gal biednas bŭrs savo vėdarą linksmint,
Kad jam plutos tik ir kėžas vos pasiliko?
Taip vargingai jis savo sausą truputį kramtęs
Ir ištroškęs jau malkelio gert užsigeidžia.
O ką gers, kad skinkio jam nei viens nepasiūlo?
Taip jis iš bėdos, pas klaną kokį nušokęs,
Ištisas ir didžiai dŭsaudams vandenį ėlaka,
Kur vabalai visoki su varlėms šokinėja;
O štai Diksas su lazda dar muša nabagą.

“Tŭls nusvilęs ponpalaikis, rods, juokiasi būrams
“Ir besišypsodams jų darbus niekina bloznas,
“Lygiai kad toksai be būrų gal įsiremti
“Irgi be mėslo jų pyragais gal pasivalgyt.
“Ak, kur dingtų ponai, kad jie būro netektų
“Ir kad bėdžius toks su mėslo jiems nepadėtų.
“Taigi, nebokite, klapai, kad, išmėzdami mėslius,
“Kartais dėl visokių kvapų turite čiaudyt
“Ir kad jūs stalde daugysk klampodami stenat.
“Rods, darbhelio jūsų ponačių lepusi nosis
“Baidos ir vis poniškai užkumpusi juokias;
“Ale dabok tiktai, kaip veikia ji nusilenktų,
“Kad barščius nedarytus ir prisvilusią gručę
“Taip, kaip bėdžiai mes, kasdien į vėdarą kištų
“Ir su mumis drauge prisivargt į baudžiąvą suktų”.

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

Čia kalti mūsų specialistai

Studentai prašosi techninių terminų

Mūsų jaunosios kartos studentams bei apskritai inteligentiniam jaunimui gerai pasisavinti lietuvių bendrinei kalbai čia kliudo ir savų terminų po ranka neturėjimas.

Studentai tuo yra keletą kartų nusiskundę, kai man teko skaityti jų susirinkimuose bei minėjimuose paskaitas (seniau Čikagoje, o dabar Urbanoje). Jie patys prašė mūsų senesniuosius specialistus jiems pateikti specialinių, techninių terminų, be kurių jie lietuviškai negali tinkamai nei raštu, nei žodžiu reikšti minčių apie savo specialybės dalykus, kuriuos jie čia mokėsi anglų kalba, ir angliškųjų terminus težina. Urbanoje vienas studentas technikas skundėsi, kad jie kalbasi lietuviškai, ir norį kalbėtis, bet jie esą verčiami ir tada maišyti į savo kalbą angliškųjų terminų, nes jie jokių lietuviškų nežina. Kitas ta proga visai teisingai pridūrė, kad ir apskritai būtų reikalinga studentams pasimokyti pačios lietuvių bendrinės kalbos, pasirūpinant, kad šios pamokos net į Iliojaus universitetą būtų įvestos.

Jų nusiskundimai ir pageidavimai yra teisingi. Mūsų specialistai turėtų jų balsą išgirsti ir ateiti jiems į pagalbą ir bent daugumą pagrindinių specialinių lietuviškų terminų jiems pateikti.

Juos sutelkti turėtų atitinkamų sričių specialistai — technikai, chemikai, komersantai, teisininkai ir kt. Ypač būtų neatidėliojant reikalingi įvairių techninių sričių terminai, nes, kaip matyti, daugumas mūsų studentų dabar čia studijuoja šios srities mokslus. Tų šakų senesniesiems mūsų specialistams, ėjusiems mokslus Lietuvos aukštosiose mokyklose, būtų nesunku terminų sąrašus paruošti, jei tik atitinkamų sričių specialistai skirs tam kiek laiko ir jaus savo lietuviškąją pilietinę pareigą. Ir čia nebus didelė bėda, kad kai kurie terminai nebuvo mūsų griežčiau sutvarkyti, kodifikuoti, suvienodinti. Dabar ne laikas laukti tos kodifikacijos, kada jaunimas prašosi bent kokių lietuviškų terminų.

Praktiniu požiūriu gal būtų tiksliausia, kad iniciatyvos imtųsi specialistų draugijų bei sambūrių vadovybės. Jos galėtų reikalą apsvarstyti ir surasti bei paraginti atitinkamus žmones, kurie tokius terminų sąrašus galėtų, ilgai netrukę, sudaryti. Tuos terminus, gal būt, dar su kalbininkais pasitartę, galėtų kai kurių šakų specialistai paskelbti net savo specialinėje spaudoje, kaip "Technikos Žody", "Teisinių žinyose", "Girios Aide" ir

kt. "Technikos žodis" yra mėginęs tokių terminų duoti, bet paskui kažkodėl tą reikalą užmetė. Taip pat galima būtų terminus paskelbti ir kituose laikraščiuose, jų kalbos skyriuose. Nemanau, kad kuris laikraštis atsisakytų tai padaryti, jei tikta terminų sąrašai būtų specialistų paruošti.

Mūsų specialistai jau dabar yra apsileidę ir paliks kalti prieš mūsų jaunąją kartą, neatlikę jai savo lietuviškosios pareigos, jei neparuos nei pačių būtinausių tokių terminų sąrašų. O kad tai yra galima padaryti, rodo ir mūsų uolieji miškininkai, kurie ne tik savo organą "Girios Aida" leidžia, bet yra sudarę ir komisiją miškininkystės terminologijos žodynui paruošti. Ta komisija jau kuris laikas dirba. Girdėti, kad iš užsimotų 5000 terminų jau apie pusę esanti paruošusi. Kiti specialistai lengviau ir greičiau galėtų pradžia paruošti bent nedidelius pagrindinių savo šakų terminų sąrašus.

Teisingai tarkime savo vardą

Jei jau apskritai yra moralinė pareiga gerai mokėti savo kalbą, tai ypač kiekvienas turėtų mokėti teisingai ištarti savo vardą.

Dažnai tenka girdėti neteisingai tariant *lietuvio* vardą. Iš dalių čia kalta ta aplinkybė, kad liaudies kalboje, tarime ne visur tas žodis ir buvo plačiau vartojamas, o vietomis jis kitomis lytimis pažįstamas — *lietuvys*, *lietūninkas* ir kt.

Bendrinėje kalboje vartojamas *lietūvis*. Tik jį turėtume teisingai kirčiuoti. Jo kirčiavimą lengva kiekvienam įsidėmėti, nes tas žodis kirčiuojamas lygiai taip, kaip ir *liežūvis*. Taigi *lietūvis* (bet ne *lietuvys*); *lietūviai*, bet ne *lietuviai* (su galiniu kirčiu, kaip *pagaliai*), ar *lietūviai* (su pradinio skiemens kirčiu), kaip kartais net per iškilmingus aktus ir žinomus kalbėtojus tenka girdėti tariant.

Aleksas Brinas

GENERAL CONTRACTOR

- Naujų namų statyba
- Namų remontavimas
- Vidaus įrengimai
- Garažų statyba

20 metų patyrimas
Greitas ir sąžiningas darbas

4339 S. Hermitage Ave.
FR 6-3922 LA 3-9719

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, APRIL 23, 1955

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 SO. 49th COURT, CICERO, ILL.
Telefonai: TŌwnhall 3-8131-8132

JUOZAS GRIBAUŠKAS, Vedėjas

Veltui duosime dovanėlę

jei prikalsime jus pradėti taupyti dabar...

Kurie atidarys naują sąskaitą pas mus dabar su \$100, gaus piniginę, o moterys perlų karolių!

Pasinaudokite šia proga... įsigykite dovanėlę ir prpras-kite taupyti ateičiai... nes džiaugsitės patys!

Patarnautojos kalba lietuviškai.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas įrengti savo namą žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1003
Telefonas Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

JEIGU NEBŪTŲ SENŪJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ, NEBŪTŲ IR NAUJŪJŲ!

Prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų Lietuviškų Knygų Istorija" yra veidrodis, kuriame atsispindi pirmųjų lietuviškų knygų kelias. Kietais viršeliais išleistos knygos kaina yra tik \$3.00, minkšt. \$2.50. Knyga Jums bus pasiūsta, jei atsiųsite pinigus šiuo adresu:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija

atpigino šias knygas:

1. JUOZO ŠVAISTO PETRAS ŠIRVOKAS, buvo \$2.75, o dabar tiktai \$2.00
2. VINCAS KRĖVĖ MICKEVICIUS, 188 psl., buvo \$2.00, o dabar tiktai \$1.00

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

NAUJIENOS — 1739 So. Halsted Street
CHICAGO 8, ILLINOIS

KVIEČIAME UŽSISAKYTI

PROF. VACLOVO BIRŽIŠKOS

Senųjų Lietuviškų Knygų Istorija

Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija 1953 metais išleido prof. Vaclovo Biržiškos Senųjų lietuviškų knygų istorijos I-ją dalį. Draugija tikėjosi parduoti pakankamą pirmosios egzempliorių skaičių, kad galėtų išleisti II-ją dalį, bet iki šio meto parduotas mažas egz. skaičius.

Draugija yra pasiryžusi išleisti šios knygos II-ą dalį, bet reikalinga knygos mėgėjų paramos. Ji nori iš anksto gauti knygos prenumeratas. Knygos kaina bus tokia: minkštais virš. \$2.00, o kietais \$3.00.

Kas atsiųs \$4.00, tai gaus abi knygas minkštais viršeliais, o kas atsiųs \$5.00, tai gaus abi knygas kietais viršeliais. Pirmasis tomas bus tuojau išsiųstas, o antrasis bus išsiųstas, kai knyga bus išspausdinta.

Pinigus prašome siųsti tokiu adresu:

CHICAGOS LIET. LITERATŪROS DR-JA

1739 SO. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS

SPAUDOS PABIROS

Daugiausia judrumo ir visuomenės susidomėjimo į mūsų literatūrinį gyvenimą įneša skelbiami konkursai bei jų laimėtojų skiriamos premijos. Kasmet susilaukiame kelių tų konkursų laimėtojų. Jais esti ne tik iškilnieji mūsų literatūrinio pasaulio darbininkai, bet šalia jų atsiranda vienas kitas ir naujas veidas. Džiugu ir pagirtina. Viena premija, kasmet organizuojama dienraščio Draugo, ypatingai tapusi populiari. Prie jos išpopuliarinimo draugiausia bus prisidėjęs žymusis A. Mikulskio vedamas "Čiurlionis" vardo meno ansamblis. Logiškiau būtų buvę, jei Čiurlioniečiai būtų suorganizavę dainos ar muzikos kūrinių premiją. Mūsų kompozitoriai šiuo atžvilgiu yra palikti posūnio vietai. O kaip būtų gražu, kad rašytojai, pasitelkę vienos ar kitos rūšies scenos menininkus, kasmet paskelbtų konkursą kompozitorių kūriniams. 1,000 ar bent 500 dolerių premiją vis tiek galima sukalti, Argi mūsų rašytojai taip ir bris kasmet į skolą dainininkams? Juk "skola ne 'rona' — neišgys"... Rašytojų suorganizuota premija, kaip atsvara Čiurlioniečių kasmetinei premijai, susilauktų gal net didesnio susidomėjimo ir populiarumo mūsų visuomenėje. Juk į tokios premijos įteikimo iškilmes galima būtų suburti imponantišką skaičių tiek dainos, tiek muzikos srities specialistų. Būtų tikrai ne kasdieniškas įvykis.

Tokiose iškilmėse galima būtų vertai pasirodyti ir kitų tautybių meno mėgėjams. Muzikos ar dainos konkurso teisėjais juk neatsisakytų būti šios srities žinovai amerikoniai. Tuo būdu gal greičiau vienas kitas mūsų menininkas išplauktų ir į platesnius vandenis: tokio konkurso komisijos nariai — teisėjai juk neiškestų tiek tarpusavy, tiek su kitais savo mintimis pasidalinti. Atsirastų ir tokių, kurie mūsų muziką — kompozitorių kūrinius įvertintų amerikoniškoje spaudoje.

O gal mes neturime pajėgių kompozitorių, dainininkų ar instrumentalistų? Tokių yra, tikrai yra, bet mes juos tik tada pamartysime, kai svetimtaučiai juos iškels ir įvertins. Ak, su kokių pasigardžiavimu kartojame mūsų spaudoje amerikoniškų laikraščių teigiamus pasisakymus apie vieną kitą mūsų muziką ar dainininką! Bet, ... kai tie iškilnieji suruošia koncertą lietuviškajai visuomenei, — salė, paprastai, būna pustūštė. Juk dar ir dabar ranka pasiekiamas tas laikas, kai mūsų žymioji smuikininė Elena Kuprevičiūtė gastroliavo čia, Amerikoje. Neseniai ji išvyko į Europą ir ten pasirašė sutartį su menadžerium svetimtaučiu. Nuosirdžiausiai norisi tai mūsų virtuozei palinkėti kogeriausios sėkmės Europos didmiesčiuose; trokštame taip pat jai sėkmės tarptautiniame smuikininkų konkurse Briuselyje. Taigi, mes jai tik geriausias

ir šilčiausius jausmus rodome. Bet ar žinome, kad savo gastroliavimais lietuviškajai Amerikos visuomenei ji neužsidirbo nė kelionei į Europą? Kelionei į ten apmokėti pinigų jai paskolino jos pažįstama... kinietė. Acha, "Lietuviais esame mes gimę"...

Kilnių vyrų grupė nutarė paruošti ką nors ypatingesnio lietuviškos muzikos ir dainos sričiai. Ir libretą parašė, ir kompozitorių susirado, kuris apie pusmetį laiko tą kūrinių rašė. Rašė ir siuntė tą kūrinių užsakytojams dalimis. Jokių pastabų, jokių pageidavimų. Vadinasi, kūrinyse geras, lietuviškos dvasios. Panašiai ir mūsų spaudoje apie tą kūrinių buvo pasisakyta. Kompozitoriui baigus darbą ir užsakytojams apsidairius, kad to kūrinių pastatymas atsieis apie 4,000 dol. — per brangu, — rasta "salamoniška" išeitis: kompozitoriui pranešta, kad kūrinyse be lietuviškos dvasios ir visai nevykęs. Kompozitorius, atsidėjęs tik tam darbui, nedaug buvo prašęs pragyvenimui: 25—30 dol. savaitėi. Užsakytojai iš anksto buvo pasakę taip, bet ir šį pažadą nusinešė šuo ant uodegos. Galima būtų juoktis, kad nebūtų per daug liūdna.

Meniškos sielos vargonininkas atsiunčia kompozitoriui sueilavę giesmę. "Parašyk, mielas, muziką tai giesmei... Už triusą, savaime aišku, atlyginsiu." Gerai, muzika parašyta ir užsakytojas gauna jo norimą giesmę. O ką gavo kompozitorius? Ničnieko, nes vyskupas nepatvirtino giesmės žodžių. Gali kūrėjas degti kūrybine ugnimi, gali ilgiausias valandas sėdėti prie rašomo kūrinių, tačiau valgyti vis vien reikia. Menininkas juk negali būti sotus jam krečiamomis kiaulystėmis.

Rimtas autoritetas muzikos ir dainos srityje Vl. Jakubėnas rašo dienraštyje: "Gelbėkime lietuvišką talentą", o laikraščio redakcija deda prieraišą: "Šio straipsnio autorius palietė vieną, svarbų ir skaudų atvejį, o tokių atvejų yra ir daugiau, ir tai ne vien iš muzikos srities".

Vadinasi, ko čia jaudintis? Juk ne tas vienas atvejas...

Antanas Rūkas visai teisingai Naujienų sekmadieniniame priede tvirtina: "Nenukeltinas reikalas". Taip, mūsų talentingojo dainininko Stasio Baranausko išvedimas į platųjį dainos pasaulį yra ne tik nenukeltinas, bet tuoju pat vykdytinas. Netiesa, kad tai tik vienas iš daugelio atvejų. Tokį talentą teturime vieną. Ir tokie talentai tautosose pasitaiko tik per dešimtmečius. Argi ir dabar pro šį nuostabaus balso savininką mes praeisime užmerktomis akimis? Mes jį galėjome paremti dar Vokietijoje būdami. Snaudėme, daug laiko veltui praėjo, tad nors dabar muziko Vl. Jakubėno balsas neturėtų likti šauksmu tyruose. Imkimės konkrečių žygių: Chicagoje, kur dainininkas gyvena, turi tuo-

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, APRIL 23, 1955

jau pat atsirasti centrinis komitetas pinigams telkti; pagalbiniai komitetai turėtų įsikurti kiekvienoje lietuviškoje kolonijoje. Jeigu žymiosios visuomenės mūsų organizacijos negali St. Baranauskui parūpinti reikalingos sumos studijoms ir jo šeimai tuo laiku pragyventi, patį visuomenę turi jam tą sumą paskolinti. Nesakau, kad reikalinga rinkti aukos. Ne, mes jam galime paskolinti. Kiek kas pajėgia: 1,000, 100, 50 ar pagaliau 10 dol. Nejaugi neatsiras visoje Amerikoje 1,000 lietuvių, galinčių paskirti jo studijoms po 10 dol.? Tuoju pat reikalinga paruošti atitinkamos garbės paskolos knygos, kuriose kiekvienos lietuviškos kolonijos gyventojai savo ranka įrašys skiriamą sumą. Ir tą reikalinga padaryti tuoju pat, nes laikas nelaukia. Vėliausia, ateinantį rudenį Stasys Baranauskas turi turėti galimybės išvykti pasiruošti tikrajai savo specialybei — didelio dainininko karjerai. Mes galime ir privalome jam padėti. Dėl skolos gražinimo galima būtų aiškintis jam studijas baigus: jis, be abejonės, grįžęs, norės parodyti savo meną lietuviškoms kolonijoms, įgalinusioms jam iškilti; tuose koncertuose skolinto-

(Nukelta į 7 psl.)

Fast Relief from Discomforts of

HEAD COLDS

AND BRONCHIAL

ASTHMA

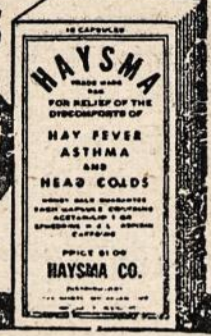
WITH

HAYSMA

CAPSULES

Only \$1.00

SOLD AT ALL DRUG STORES

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus

100% apdrausta

DRABUŽIAI GYDUOLĖS ir t. t.

Jūsų giminės gauna be jokių jiems išlaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO Tel. WAbash 2-9354

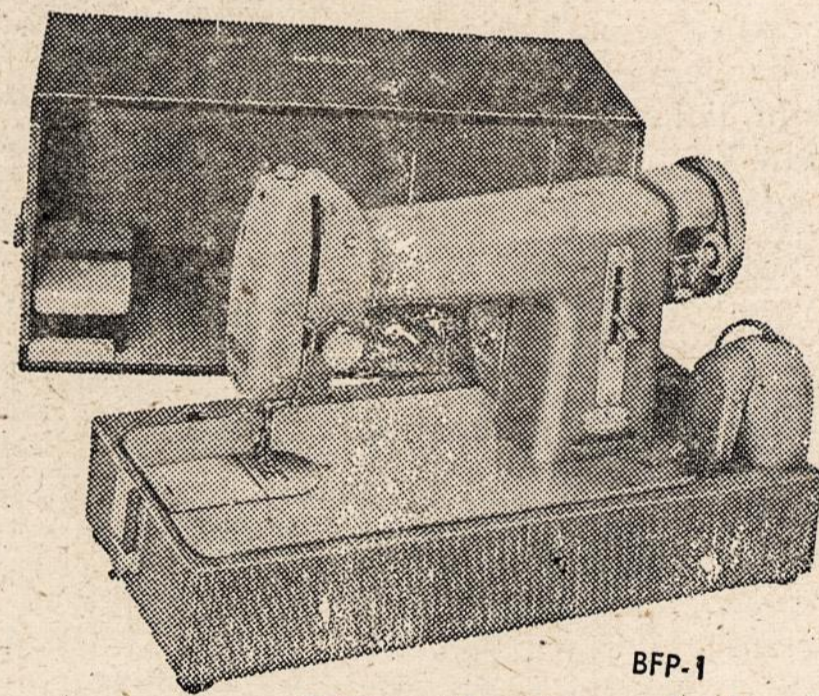
Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS.

NOW AT ILLINOIS FURNITURE

the automatic "does everything"

NECCHI

BFP-1

OR the "magic brain"

ELNA

portable

From first seam to final trim the AUTOMATIC NECCHI and ELNA do every stitch of the work... Sew straight and zigzag, forward and reverse, overcast seams, blind-stitch hems, hemstitch, mend and darn, sew on buttons, make buttonholes, applique, monogram, and make dozens of beautiful embroidery stitches,

ALL WITHOUT ATTACHMENTS!

For FREE demonstration call or visit

ILLINOIS FURNITURE AND RADIO CO.

1570 N. Milwaukee Ave. HUMBOLDT 9-1600

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Litas vis brangsta

Tik gimęs litas buvo lygus 10 am. centų. Prieš pat karą už vieną litą reikėjo mokėti apie 17 am. centų (1 dol. — apie 5,96 lito). O dabar mačiau vieną litą įvertintą 150 am. dolerių. Reiškia, litas pa-brango net 1500 kartų!

Štai koks dalykas.

Lietuvos priešai naikina vi-sa, kas lietuviška. Jie panaiki-no ne tik lito vertę, bet naikino ir pačius jo ženklus. Pats mačiau, kaip vienas mūsų am-žiaus kryžiuočių karininkas užimtoje įstaigoje rankomis plėšė lietuviškus banknotus, lyg kad jie dar būtų pavojin-gi...

Taip buvo sunaikinti mūsų litai. Tik maža dalis jų beliko. Ir atrodo, kad ir tie likučiai dings visų pamiršti. Bet...

Atvykęs į Ameriką nustebau, kai W. Raymond 1945 metų knygoje apie pasaulio mone-tas pamačiau tokį lito įverti-nimą:

10 litų (Vytautas)	\$6.00
10 litų (Smetona)	2.50
5 litai (vytis)	2.50
5 litai (Basanavičius)	2.50
2 litu	1.25
1 litas	.75
50 centų	.35
20 centų	.20
10 centų	.15
5 cent. (alium. brnz., 25 m.)	.10
5 cent. (brnz., 1936 m.)	.15
2 centai	.10
1 centas (25, 36 ir 38 m.)	.10

1953 m. Jacques Del Monte savo knygoje (Fells Intern. C. B.) jau litą įvertino taip:

10 litų (sidabr.)	\$9.00
5 litai (sidabr.)	6.00
2 litai (sidabr.)	1.00
1 litas (sidabr.)	.75

Ir visas kitas bronz. ir alu-min.-bronz. monetas po 25 am. centus.

Kitose knygose kiek vėliau 10 litų buvo įvertinta 9.50 do-lerio, 2 litai — 2 doleriai.

Šiomet vienoje didelėje re-tenybių krautuvėje 5 litus (uncij.) pardavinėja po 10 dole-rių, o 10 litų (unc.) — po 17.50!

Bet įdomiausias dalykas, ku-rį aš mačiau toje numizmati-nių retenybių krautuvėje, tai sidabriniai du litai su Smeto-nos galva, įkainoti 300.00 do-

Tik ką išėjo 468 p. P. Abelkio istorinis romanas

ATLAIDŲ PAVĖSŲ

kaina 4 doleriai, ir 422 psl.

ŽEMAIČIŲ KRIKŠTAS

kaina 3 dol. 50 ct. Drobės viršeliai. Skaiciusieji labai gerai atsiliepia apie abu romanus. Reikalaukite pas visus knygų platintojus arba kreipkitės be-tarpiai į autorių, pasiųsdami Money Order tokiu adresu: P. ABELKIS, 349 West 108th Place, Chicago 28, Illinois. Užsisakiusiems nemažiau 10 egz. duodama nuolaida.

ONOS ČARNECKIENĖS
MOTERŲ SALIONE
atliekami pusmetiniai suška-
vimai ir visi kiti pagražinimo
darbai. Prašau apsilankyti ir
įsitikinti sąžiningu patarnavimu.
2632 WEST 43rd STREET
BRIGHTON PARKE
CLiffside 4-2994

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, APRIL 23, 1955

lerių! Vadinasi, už vieną lie-tuvišką litą reikia mokėti net šimtą penkiasdešimt amerikoniškų dolerių! Tai bent garbė mūsų vargšui liteliui!..

Apie tuos du litu J. Kario knygoje (Nepr. Liet. Pinigai, 209 psl.) štai kas rašoma:

— “2 litai”. Aplink — “Val-stybės Prezidentas A. Smeto-na. “2 litai 2”; lauke — A. Sme-tonos atvaizdas. Projektuotoji antroji pusė: aukštai — “Ge-dimino stulpai”, žemiau “LIE-TUVA” ir “1938”. Ši moneta dar nebuvo kaldinta; tepaga-minta tik štampei.

Šia proga negaliu nepaminėti dar vieno lietuviško pinigų. Tai Zigmanto III (1621) 100 auksinių dukatų, kurie yra lai-komi viena iš didžiausių Eu-ropos retenybių ir vertinami tik... 7,500.00 dolerių!

Pasirodo, kad nedidelių val-stybių mažais kiekiais išlei-džiami pinigai greitai dings-ta ir todėl retenybių rinkėju-kt St. Baranauskas gėdos nepa- yra labai aukštai vertinami. Tuo laiku, kai jis ruošis Tokių pinigų vertė nuolat au-galutinai savo paskirčiai, jo ga.

— K. Taliunevičius

(Tęsiasi iš 6-to pusl.)

jams bus didžiausia šventė su-tikti mūsų didįjį talentą ir pasi-gėrėti jo menu. O dėl skolos, — ją galima būtų paversti garbės biletais svetimtaučius pakvie-čiant į jo koncertus ar kaip ki-taip ją realizuojant. Tai smulk-mena, bet dainininko parėmimas bus puikus žygis ir visų lietuvių pasididžiavimas. Girdėjau St. Baranauską dainuojant Vokietijoje. Nuostabi balsinė jėga. Pa-skutinis jo koncertas Chicagoje, spaudoje skaičiau, rodo jį visu aukštu pakilusį dainavimo mene. Iš tikrųjų, šio talento mums pa-tydės visos kitos tautos ir skai-tys garbe jį girdėti dainuojant. Pinigų telkimo vajui einant, rei-kėtų sudaryti galimybes St. Ba-ranauskui įdainuoti keletą jo ge-riausiai paruoštų dalykų į plokš-teles. Tuo reikalu reiktų susi-rišti su žymiosiomis įrekordavi-džiomis kompanijomis: Columbia ir ta ir todėl retenybių rinkėju-kt St. Baranauskas gėdos nepa-darys. Tuo laiku, kai jis ruošis galutinai savo paskirčiai, jo plokštelės galės jam paruošti

dirvą ne tik lietuviškoje, bet ir amerikietiškoje visuomenėje. Bet reikia veikti energingai, greitai ir plačiai.

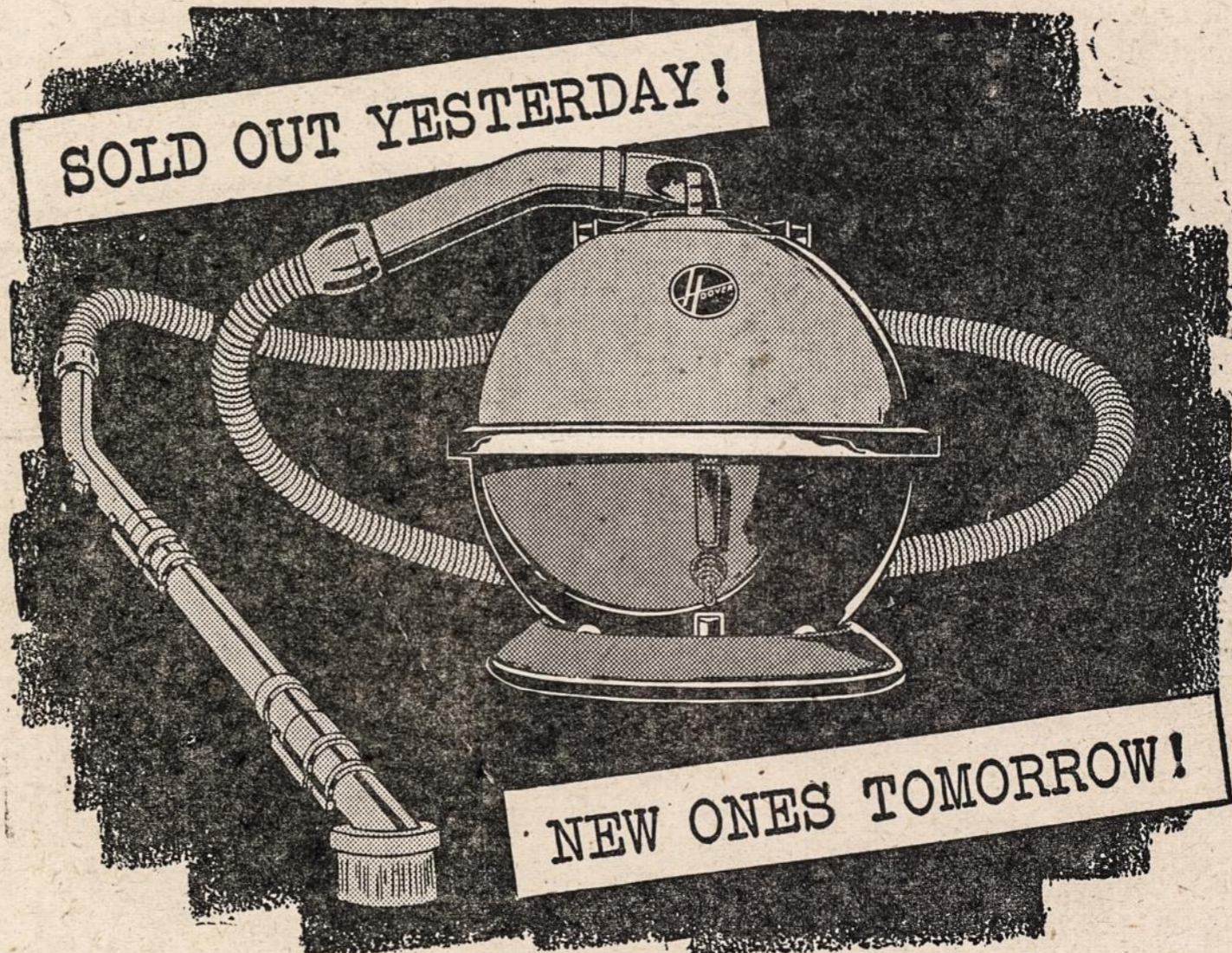
O ką pasakys pats daininin-kas? Aišku, jo nuomonė yra le-mianti. Bet jis, neabejojame, su-pras savo talento didumą ir, nu-metęs meškerę į kampa, eis ten, kur jo tikrasis pašaukimas. Pa-galiau, vyras, turįs tokią nepa-prastą gamtinę dovaną nebeprai-klauso vien sau, bet kartu visai lietuvių tautai. Jeigu toji tauta norės jį suprasti, paremti ir jo talentą įvertinti.

Tel.: 89-1957 Tel.: 3-4882
WHITNEY STAPLES
(STAPULIONIS) REAL ESTATE
Certified Property Manager

Visi atvykusieji telefonu ar atvirukais užsiregistruoja savo adresu. Suintere-suoti gauna užsiregistravusių adresus ir visas kitas informacijas. Pardavimui dideli ir maži namai Miami, Miami Beach ir apylinkėse. Jei ieškai namų klausk Stapulioni.

1519 Congress Bldg., 111 NE 2nd Ave.
9251 Little River Blvd.,
MIAMI, FLORIDA

— Mažieji lietuviai tremty-je nori mokytis. Padėk jiems savo auka!

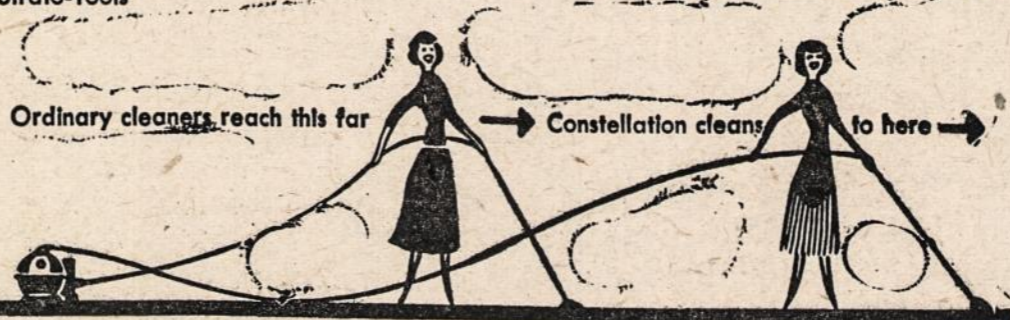
WE'VE NEVER HAD
A CLEANER MOVE
AS FAST AS THE

NEW HOOVER Constellation

WITH EXCLUSIVE DOUBLE-STRETCH HOSE

IT CLEANS
TWICE THE AREA
OF ANY OTHER
CLEANER!

- Lets you clean from room to room, clean all the way upstairs, without moving the cleaner around
- New Hoover hose actually doubles its length, yet compresses for storage. Completely flexible, never kinks
- Just a foot in diameter from swivel top to easy-glide base
- Exclusive Hoover nozzle—and full-horsepower motor—get more dirt with less work
- Lightning bag change—Exclusive throwaway bag is biggest on any tank or canister
- Exclusive telescoping wand—use it short or use it long—and a whole new set of Hoover Strato-Tools

BEE JAY STORES

15 West Hubbard Street

Whitehall 4-3253

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Kaip platinamos amerikiečių ir lietuvių enciklopedijos?

Prieš pradėdant kalbėti apie enciklopedijų platinimą, gal nekėnkty trumpai užsiminti apie kai kuriuos amerikiečių prekybos reikalus bendrai.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse platinimo ir pardavimo reikalai yra išvystyti iki netik profesijos, bet net mokslo, studijų šakos, dažnai nedaug bendro turinčios su tos rūšies reikalais mūsų buvusioje miero Lietuvoje.

Amerikoje "salesmanai" (lietuviškas pardavėjo vardas pilnai neatstoja "salesmano" sąvokos) savo profesijai ruošiami nuo pat mažens. Jie, kaip europietiški advokatai, įpratinti kalbėti ne kaip nori, bet kaip aplinkybės reikalauja, o aplinkybės — kasdieninės duonos ir užtikrinto rytojaus reikalas.

Jei advokatas turi įstatymų knygas ir paragrafus, tai amerikoniškas pardavėjas turi gausią literatūrą, paremtą statistika, psichologija, ekonomija ir kt. Jie plačiai naudojami pašto patarnavimais, radiju, televizija. Jie veikia įvairiomis priemonėmis ištisas 24 valandas.

Amerikoje neužaugusiems labai sunku tesėti su amerikiečiais didesniame ar geresniame biznyje, nes jie jau kūdikius pratina ir įpratina pardavinėti, prekiauti. Čia jau pirmo skyriaus vaikučiai, mergytės raginami pardavinėti visokius bilietėlius, rinkti aukas. Jei Lietuvoje Vėlinės yra susikaupimo ir šeimos rimties diena, tai čia ji yra vaikų pramogos diena, ir tą dieną jiems leidžiama keisčiausiai apsirėdžius, išsipaišinus, vaikštinėti iš namo į namą, belstis nuo durų prie durų ir prašyti aukų, saldinių, kramtomos gumos ir pan. Paprastai žmonės jiems duoda šio to, nes priešingu atveju vaikai gali išpaušyti sienas, ištepti langus ar kitokių išdaigų padaryti. Aš čia nenoriu gilintis į to įpročio praeitį ir ieškoti tame gilesnės prasmės, bet tik paėmęs tą siaurą faktą noriu pažymėti, kad tai yra daroma su mokytojų, auklėtojų, tėvų žinia. Viena to įpročio pusė — vaikų nebijojimas "pasyvinti akis" prieš pažįstamus ir nepažįstamus, nebijojimas gauti materialinės naudos savotiškai pardavinėjant save.

Sulaukę keliolikos metų, amerikoniukai dažniausiai eina uždarbiauti nuo mokslo atliekamam laikui, nors tėvai jiems ir duoda pilną, gerą išlaikymą. Jie, tie vaikai, nori turėti grynai savo pinigų. Jie pardavinėja ar išvežinėja laikraščius, saugo vaikus, pardavinėja smulkmenas, šlavinėja kinuose ir pan. Paleisti iš mokyklų, jie akiplėšiškai prašosi pavėžinami, nes tuo būdu sutaupo keliolika centų.

Šitokiose aplinkose užaugę,

jei pasirenka pardavimo amatą, nesibijo žmonių ir prie pirkėjo eina naudodami visas priemones, ir dažnai pasiekia europiečiam neįtikėtinų laimėjimų. Pvz. apdraudų agentai čia yra taip išprusinti, taip išmokyti įtikinti ir taip apginkluoti jiems palankiomis tabelėmis, kad dauguma Amerikoje gyvenančių žmonių yra apsidraudę ne nuo vienos, bet nuo kelių galimų bėdų, ir ne vienoje, bet net keliose kompanijose. Kiekvienos kompanijos atstovas turi ką nors "nepaprasto" pasakyti. Ir įtikina. Čia apdraudų kompanijos pinigų skaičiuoja, jei ne šimtais milijonų dolerių, tai milijardais...

Visa eilė lietuvių turi savotišką požiūrį į prekiaujantį, pardavinėjantį, žmogų. Ne tiek žmogų, kiek lietuvių. Jeigu užsienietis padaro lengvai pinigą — tai gerai, bet jeigu lietuvis stengiasi taip daryti, tai jau ima ir suabejoja... Tai nėra teisingas požiūris. Tai lyg ir savotiško pavydo, vergiškumo ženklas. Savi savus turėtų palaikyti ne tik ligoninėse ar fabrikuose, bet ir prekyboje.

Tuo tarpu amerikiečiai savo puikiai išvystytu biznio mokslu ar amatu ir jį praktikuojančiais žmonėmis didžiuojasi, nes tai esąs pagrindas amerikoniško gyvenimo standarto, kuris pamatuotai laikomas aukščiausiu visame pasaulyje. Jų manymu, jei neturėtų gerų pardavėjų, jei nevarytų milijoniškos pirkimo propagandos, piliečiai daug mažiau pirtų, dėl ko įmonės mažiau gamintų, būtų mažiau pinigų apyvartoje, sumažėtų gerbūvis ir t. t.

Dabar pažiūrėkime,

Kaip amerikiečiai platina savas enciklopedijas

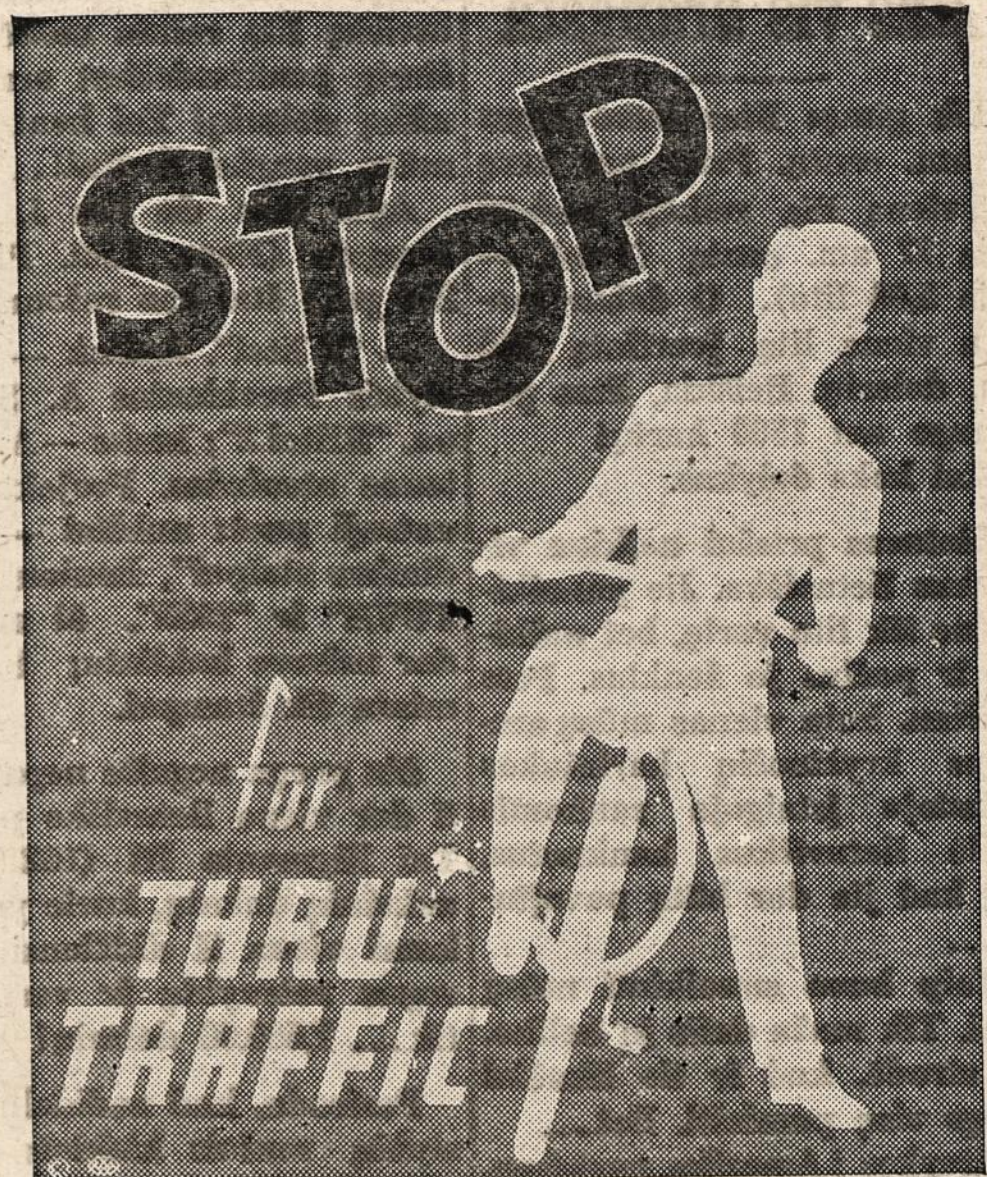
Amerikoniškųjų enciklopedijų yra įvairiausių: jauniems ir seniems, specifinių ir bendrybinių, po kelius toms ir po keliasdešimt tomų, už kelis dolerius ir už kelis šimtus dolerių.

Iš tolo žiūrint atrodytų, užtektų kur kas mažesnio skaičiaus, bet jos ne tik išsilaiko, bet vis naujų išdygsta, nors jų pirkėjai toli gražu ne visi jomis naudojasi. Guli, stovi lentynose, susensta, atėjęs pardavėjas išiuo naują laidą, seną išmeta lauk ir t. t.

Amerikietiškas enciklopedijas perka ir vadinami dypukai, net seni žmonės, kurie angliškai nemoka ir niekad pakenciamai nemokės. Už ją moka didelius pinigus, ji užima visą kambario kampą, sudaro balastą kraustantis.

Toks ateivis užklaustas, kodėl jis užsisakė amerikonišką enciklopediją, kuria nei jis,

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, APRIL 23, 1955

Schools closing for summer vacation will send children out for more hours of play—often near busy streets. To alert them to the dangers of traffic, the Chicago Motor Club this month distributed this poster to 44,000 elementary classrooms in Illinois and Indiana. Lesson material points up the need to stop before crossing highways, one-way streets and thru roads.

nei jo artimieji nesinaudoja, atsako nežinąs: užėjo agentas, šnekėjo, šnekėjo, gražiai vartė knygas, rodė paveikslus, tai ir užsisakė...

—Ką, dabar užsisakyti lietuvišką enciklopediją? — O, ne, jokių būdu! Kur jis ją padėtų? Ir kam jam, senam žmogui, reikia? Amerikoje neturi laiko jos skaityti, o Lietuvon vargu ar besugrįšias. Už turimą tiek pinigų sumokėta, tai negi dabar išmes. Reikia laikyti.

Vadinasi, pagrindinė blogybė yra kur: *nemokėjime lietuviškos enciklopedijos parduoti*, nemokėjime ją išiuoti pirkėjui.

Išryškinti visur amer. enciklopedijų pardavinėjimo metodus — ne šio rašinio tikslas. Čia tik užsiminsiu apie keletą jų.

Pardavėjai sėdi encikl. platinimo raštinėje. Jie turi paskirtus rajonus, telefonų knygas. Išdirbtu šablonu kasdien skambina eilei asmenų.

1. Jei atsiliepia žmona — pasako norėtų pasikalbėti su vyru. Toji, paprastai, klausia kodėl, koku reikalu. Pardavėjas atsako, kad jai vienai jam nepatogu sakyti. Žmona užsintriguoja ir sutaria pasimatymą, vyrui pavalgius vakarienę, jų namuose. Numatytu laiku atėjęs pardavėjas maždaug vienam iš 10-ties įkiša enciklopediją. Jei jam nepasisakė tuo kartu — aplanko po mėnesio. Arba tokio "pusiau suminkštinto" adresą duoda savo kolegai (pakaitom), atstovaujanti visai kitą enciklopediją, kuris jau savo ruožtu stengiasi pilieti už žiaunų pakabinti.

2. Kiti per telefoną pradeda pasakas sekti, esą, už tiek ir tiek centų per dieną galima baigti universitetą. Žmogus, kad ir buvaunas, pasisako tokių dalykų negirdėjęs. Pardavėjui to tik reikia: maigo to-

lyn, esą, jau išrastas toks naujas būdas žinioms užkonservuoti visam laikui. Jos nesusekusios net vaikams perduodamos. Pilietis ir apie tokius išradimus dar negirdėjęs ir mielai norėtų sužinoti daugiau. Bet kitame telefono gale sėdįs sakosi jokių būdu tokių dalykų negalįs taip pasakyti. Sutariamasi pasimatymas visai šeimai dalyvaujant.

3. Dar kiti beldžiasi į duris ir klausia, ar turi vaikų. Kaip žinote, tam tikras šeimų skaičius prilaiko vieną ar kelis vaikučius. Pardavėjas pasisako dirbąs mokslinį statistikos rinkimo darbą ir jis norėtų, jei gerbiamieji tėvai neprieštarautų, apie tai su jais ir jų vaikučiais pasikalbėti. Ką gi, skamba visai kilniai. Tėvai jį pakviečia užėiti tuoj pat arba po kelių valandų. Ir vėl vienas iš kelių nuperka. O jei ne — "užkabintasis" pakliūva į minėtąją kryžminę kartoteką ir t. t.

4. Kiti eina stačiai prie reikalo (dažniausiai telefonų pagalba), dėsto enciklopedijos naudingumą, reikalingumą ir prašyte prašo leisti apie tai asmeniškai pasikalbėti. Tik pasikalbėti ir suteikti labai vertingų žinių apie niekur neskelbtus mokslo laimėjimus, apie buvusius karus ir t. t. Šios rūšies pasimatymai sunkiau laimimi, bet užtai tokių pardavimo nuošimtis žymiai didesnis.

(Tąsa 9-tam psl.)

Telef.: 29-198

SLOPPY JOE'S BAR

JUOZAS IR MARGARETA
G A L A C K A S

Lietuviai savininkai maloniai sutinka kiekvieną tautietį keičiui.
VYNAS — ALUS — LIKERIAI
GERAS VALGIS
Didelė svetainė ekskursantams ir grupėms.

201 DUAVAL STREET
KEY WEST, FLORIDA

Hollywood Thrush Gets Mother's Day Cheer

Miguel, infant son of Rosemary Clooney and Jose Ferrer, howls his personal approval at the news that Rosemary was selected FTD-TV Mother of the Year. To celebrate her selection the Florists' Telegraph Delivery Association, a group of 10,000 retail florists who wire flowers around the world, presented the Hollywood singer and motion picture star with a specially-designed Mother's Day informal table arrangement of beautiful yellow roses and green Bells of Ireland.

Antroji veiksmo dalis pradama, įėjus į butą

Vieni pradeda klausinėti, kiek vaikučių yra, kokio amžiaus, kokią mokyklą lanko, į koki universitetą, kokius dalykus ten dėsto, kuo vaikas labiausia domisi, kuo mama domisi, ką tėvas, myli...

Ar tėvai norėtų, kad jų sūnelis užaugtų protingas? Jei tėvai tokio sūnaus ar dukros nori — pradama riedėti enciklopedijos link.

Jei tėvai nesitiki nieko gero iš vaikų net ir senatvėje — vistiek riedama prie enciklopedijos, tik jau kitu keliu: tai esanti išganingiausia priemonė naudingai laikas praleisti. Ir vieni niekai, keli centai dienai. Nieko nereikia įmokėti, priedo gauna puikią raudono medžio, lentyną mokslo lobiu sudėti, vėl priedui eilę kuponų, kuriuos pasiuntus į encikl. redakciją, trumpu laiku pageidaujamas moksliskai paruoštas atsakymas norimai temai, priedo kas metai naujais pasaulio žinių santrauka atskiru leidiniu. Priedo...

Yra šeimų, kurios nepasiduoda jokiai argumentacijai, bet didokas skaičius paima. Ne visi nori atsilikti atomo amžiuje. Ne visi rūpinasi tik duona ir sviestu.

Kaip platinama lietuvių enciklopedija?

Susipažinę, kaip platinamos amerikiečių enciklopedijos, pažiūrėkime, kaip platinama Lietuvių Enciklopedija.

(Aiškumo dėlei noriu pasisakyti, kad aš neplatinau nei amerikoniškų, nei lietuviškios enciklopedijos. Čia rašau savo nuomonę, susidarytą kitu būdu).

Amerikiečių prekybininkų akimis žiūrint, ji visiškai neplatinama, o tik atsitiktinai pardavinėjama. Apie ją prie progos, galima pasakyti retkarčiais, paskelbiama laikraščiuose. Kartais kukliu lapeliu priminama parodoje. Viena mekitame knygyne kabo mažas LE pranešimas. Apie ją priminama žymesnių susirinkimų metu kaip pav. Vasario 16 minėjime.

Bet tiek laikraščiuose žinutės, tiek paraginimai parodoje, tiek priminimai knygynuose, tiek ir svarbesni minėjimai pasiekia tik aktyvesnius lietuvius, kurie nori dalyvauti lietuviškame veikime, kurie palaiko tautinę mintį ir kultūrą, kurie aukoja dolerį labdaros reikalams. Jie ir be didelių raginimų nusiperka lietuvišką knygą, jie ir į premjeras nueina, jie ir nelaimėn puolusius sušelpia.

Tačiau tie, kurie krauna "dolerį į pančiakas", kurie savo vaikams leidžia kalbėti visomis kalbomis, išskyrus lietuviškai, kurie vietoj lietuviškų parodų eina į naktinius klubus, kurie jau metai ar keli metai nebuvo lietuviškame knygyne, kurie Vasario 16 vakare važiuoja keglų ritinėti, kurie nepriklauso jokiai lie-

tuviškai organizacijai ir kurie, pagaliau, net lietuviškų laikraščių neskaito (arba jei gauna, tai — taupumo sumetimais — tik vieną) — tų visos pamirštos Lietuvių Enciklopedijos raginimo priemonės nepasiekia.

Tuo būdu didelė našta uždama ant, palyginti, visai mažo žmonių skaičiaus, kurie ir be to jau pakankamai daug velka. Ir tai yra netikslinga ne tik biznierišku, bet ir lietuvišku požiūriu. Lai lietuviškos kultūros vežimą traukia ir pasingieji, lai ir tie naravisti arkliai timpltelia viržius, lai ir atšalėliai gauna progos sušilti ir beapipelijantį doleriuką lietuviškiems reikalams sunaudoti. Jei amerikiečiai taip "platinę" savas enciklopedijas kaip platinama mūsų — oi, kitaip atrodytų jų enciklopedijos! Ten nebūtų nei tokios gausybės iliustracijų, ten nebūtų nei tokių storių ir išsamių tomų, ten nebūtų nei tiek daug įvairių laidų. Be abejonės, iš apie 163 milijonų gyventojų atsirastų ir be didelių raginimų, daugiau prenumeratorių, nei iš 300,000 lietuvių, išbirstytų visame pasaulyje.

Didžioji dalis LE prenumeratorių ir galimų prenumeratorių, gyvena JAV-se, nepaprastai veržliame pardavinėjimų krašte. Čia gyvenantieji uždirba vertingus šio krašto pinigus, valgo šio krašto puikų maistą, naudojasi esančia laisve ir bendrai rikiuojasi pagal esamus papročius, metodus. Bet kodėl apsilenkiama su tais metodais, kurie mums naudingi? Kodėl, kaip tik užsimenama apie amerikoniškus prekybos metodus, tuoj norima grįžti prie labai atsilikusių, jeigu būtų galima pavadinti, lietuviškų metodų, kad ir enciklopedijos platinimo reikalu? Kuo pateisinamas toks abuojumas?

Neužtenka kai kuriuose miestuose turėti po savo atstovą, kurie, atrodo, veikia be jo-

kios sistemos ir be išdirbto plano, daugiau savo iniciatyva, ir tai dar tik atliekamu nuo darbo laiku. Imant tatau dėmesin, jie, tie atstovai, nedirbo labai daug ir jiems teiktina tikra pagarba.

Tačiau, sistemai veikiant, be abejonės, galima padaryti daug daugiau. Todėl ar nevertėtų, kad ir pavėluotai, suorganizuoti platinimo kadra finansiniu pagrindu: mokama už surastus prenumeratorius. Tuo būdu ir enciklopedijos kaina sumažėtų (kuri dabar yra, vistiek, aukštoka), ir prie pačio platinimo būtų einama tikriau.

Amerikiečiai enciklopedijų platintojai uždirba apie 150-200 dolerių komiso savaitę. Kodėl lietuviai negalėtų vien iš to pragyventi, tegul ir žymiai mažiau uždirbdami? Gražesnio darbo vargu ar galima ir norėti: lietuviškos enciklopedijos platintojas. Ir skamba daug muzikaliau už stalių, šlaviką ar fabriko darbininką, kurių eilėse yra daug mūsų.

Greta tikrų pardavėjų tam skiriančių visą savo laiką ir iš to pragyvenančių, ten neblogai galėtų įtilpti atliekamomis valandomis galintieji dirbti, kaip studentai, mokiniai, šeiminkės, pensininkai. Jie pasidarytų sau pinigų, ne vienas tuo palengvintų ir savo artimiesiems, ir, kas nemažiau svarbu, padėtų lietuviškai kultūrai, spausdintam žodžiui. Enciklopedija pramuštų kelią ir nevienai knygai (kurių, laikas nuo laiko, išleidžiama tikrai puikių), ir ne vienai naujai laikraščio prenumeratoriai duris pravertų. Tik LE administracijai reikia prieiti prie tinkamų asmenų su išdirbtu planu. Prie talkos, kad ir kokiu titulu ar komisijų priedanga, reikėtų įtraukti žymesnių lietuvių, spaudos žmonių. Jie

padėtų, jei ne materialiai (tikrai elgetauti nederėtų), tai bent moraliai.

Šiuo laiku LE prenumeratorių yra apie 4,000. Išdirbtu planu einant, jų skaičius galėtų pasiekti keliasdešimt tūkstančių prenumeratorių. Tada ir honorarai būtų geresni, ir turtingiau atrodytų, ir tikslesnės, geresnės medžiagos daugiau atsirastų ir viskas greičiau vyktų.

Be tikrų lietuvių, ją reikėtų primygtinai siūlyti gerokai suamerikonėjusiems lietuviams, net lietuviškai nemokantiems. Jie vargu ar užsisakytų vien lietuviškų sentimentų vedini. Prie jų reikia prieiti amerikonišku būdu, apie kurį ką tik rašiau. Kad ir būtų sunku, bet vistiek reikia prie jų prieiti. Jei jie savo namuose neturės LE, tai kažin ar kada beparems ir kitokį mūsų kultūrinį, tautinį reikalą.

Liet. enciklopediją turėtų užsiprenumeruoti visos svarbesnės užsieniečių bibliotekos, institucijos, universitetai. Vieniems reikia jų klausinėti, prašyti pasižiūrėti, parsinešti namo, kitiems reikia ją siūlyti. Veikti kryžmine ugnimi.

Apie LE spaudoje buvo vienaip ir kitaip rašyta, tačiau sutinkama, kad tai naudingas, kultūrinis ir mūsų tautai teigiamas darbas, nors klaidų niekas neišvengė ir vargu ar kas jų ir ateityje išvengs.

Skelbiama, kad netrukus bus baigiamas naujų LE prenumeratorių priėmimas. Tai gi, paskutinis laikas suaktyvėti ir enciklopediją padaryti visų lietuviškų šeimų papuošalu.

Dėl Lietuvos žemėlapių

Tuo pradėjimu noriu trumpai pasisakyti dėl Lietuvos žemėlapių, ruošiamo Lietuvos tomui. Pranešta, jis numatytas spausdinti prisilaikant dabartinės tų vietovių administracijos kalbos. Atsietų, vietovės numatomos taip surašyti, kaip jas šiandien vadina šiandieniniai valdytojai.

Tai būtų neleistinas, mirtinas nusizengimas lietuviškiems reikalams. Negi lietuviškas Rytprūsių vietoves rašytų rusiškais vardais?! Ir negi lietuviškus Vilnijos kaimus rašytų gudiškai ar lenkiškai?! Tai būtų patiems sau su basliu poškinnimas per galvą. Tai būtų gėda, gėda. Ir negi po tokio liapsuso kas drįstų parašyti užsienietiškomis enciklopedijoms, leidykloms ir priminti jų klaidas dėl mūsų vietovių, vardų istorijos?..

Aš tuo reikalu tiesioginiai rašiau LE, bet iš jų negavau atsakymo. Dabar tą reikalą, kol nevelu, vėl primenu. Tokias LE užmačias aš šiuomi griežtai smerkiu. Lietuvos žemėlapyje vietovardžius siūlau rašyti prisilaikant lietuvių etnografinių ir netolimos istorijos duomenų. Einant numatyta ir LE prenumeratoriams pranešta tvarka, "būtų galima" ir Vilnių, ir Kauną, ir Klaipėdą, ir Marijampolę ir visas mūsų vietoves rašyti ne lietuviškai, bet rusiškai...

Laureatės Alės Rūtos-Arbačiauskienės kalba

Kalba buvo pasakyta L. B. Detroito Apylinkės suruoštame jai pagerbti literatūros vakare

Brangūs literatūros draugai, kreipiuosi į Jus tuo vardu, nes tikiuosi, kad atėjote ne vien pasimatyti su pažįstamais ar pašokti, bet ir iš meilės žodžio, ypač tingai lietuviškojo, menui.

Kreipiuosi iš parašytos kalbos rėmų, nes šio vakaro eiga ir netolimi kūrybiniai prisiminimai per daug jaudina, ir nepasitikiu savo lygios nuotaikos stiprumu. Aukštaitiškai tariant, bijau, kad iš jausmų pertekliaus, nepradėčiau viešai žliumbti arba kad nenušnekėčiau į šalis.

Gal ir norėtusi nušnekėti į šalis, norėtusi daugiau atšiverti mieliems detroitiečiams, kurie šiandien parodė man išskirtiną dėmesį, bet randu netinkamu vogti brangų laiką. Turime tokius didelius svečius, programa plati ir turtinga, taigi būtų nuodėmė gražias vakaro nuotaikas gadinti kalbos nuoboduliu.

Pirmiausia noriu išreikšti padėką visiems, kas įgalino dalį mano egzistencijos virsti kūrybiška ir kas, mano kūrybai gavus konkretų pavidalą ir konkrečią sekme, domėjosi, vertino ir padėjo džiaugtis. Dėkinga esu tai aplinkai ir tiems žmonėms, kurie padėjo kasdienybės dalį išsikovoti sau ir ją panaudoti kūrybiniam susikaupimui. Dėkoju pavieniems asmenims ir organizacijoms, premijuoto romano proga išreiškusiems džiaugsmą ir linkėjimus, kurie man buvo brangesni, mane stiprino ir už nelengvą darbą, rašant "Trumpą dieną", atlygino daugiau negu premijos tūkstantis. Dar labiau dėkinga esu visiems, kurie šį mano kūrinį skaito, juo domisi, vienaip ar kitaip jį vertina, diskutuoja ir reiškia kritiką. Nėra brangesnių kūrėjui dovanų už pastangas domėtis jo kūryba, suprasti ir tikėti ne tik pasakytuoju, bet ir būsimu jo žodžiu. Šitų moralinių dovanų susilaukiau ypač iš detroitiečių. Jau ir ankstyvesnėse kūrybos pastangose ne tik mano artimieji ir draugai, bet ir mažiau pažįstami, parodė susidomėjimo, pareiškė simpatijų ir davė suprasti, kad tiki mano žodžiu, kad tiki mano kūrybine potencija. Tai buvo man didelis ramstis, ir jaučiausi turtinga ir stipri, turėdama tokių širdžių, kurios pritarė mano dar ir nepremijuotai kūrybai, nes kritika tobulina kūrybą techniškai, o pozityvus dėmesys stiprina kūrėją vidiniai ir kūrybinio pasaulio audrose paduoda jam veltelę — pasitikėjimą savimi.

Visiems, kurie kritika mano kūrybą tobulino, o dėmesiu stiprino mane ir paskatino kūrybiniam ryžtui ir darbui, esu dėkinga iš visos širdies.

Šita prasme mano didelė padėka priklauso ir šio literatūros vakaro rengėjams — Lietuvių Bendruomenės Detroito apylinkėi. Padėka už dėmesį, apskritai, lietuvių literatūros kūrėjams ir už išskirtiną pabrėžimą dienraščio "Draugo" premijuoto romano "Trumpa diena". Neminėdama pavardžių, vistiek jaučiu ir

savo širdy pabrėžiu tuos žmones, kurie padėjo daug pastangų tam vakarui suorganizuoti, sukviesti vertingus programos dalyvius, sukviesti, pagaliau, ir tos programos klausytojus. Tie žmonės, tikiu, pajus mano gilią pagarbą bei padėką ir be viešo adresio.

Pagaliau, noriu išreikšti ir savo nusistebėjimą bei džiaugsmą, kad šis vakaras atkvietė daug daugiau klausytojų negu betkuris literatūros vakaras Detroito praeity. Galima daryti prielaidą, kad lietuvių literatūrinė kūryba sėkmingai skinasi kelią į savo tautiečių širdis. Tiesa, literatūros vakarai Lietuvoje būdavo, ypač jaunimo, priimami su entuziazmu, bet visagaliu dolerio šaly jie vis labiau nustumiami, vis didesnis jiems rodomas šaltis. Ir šiandien tas šaltis keliais laipsniais krito, o paisrodė Tėvynėj buvusios jų atžvilgiu giedros atspindžiai. Žinoma, šiandien patraukė svečiai: poetas Bernardas Brazdžionis, kurio magišku žodžiu buvo didelis susižavėjimas Tėvynėj, kurio posmus mes gaudydavom tremty, kurio poetinis balzamas mus gydo nuo daugelio ligų ir dolerio šaly; patraukė čia daugelį šįvakar ir aktorius Vitalis Žukauskas, kurio lietuviško žodžio interpretacija bei kultūringumas ir meniškas humoras jau sužavėjo visus šio žemyno lietuvius. Bet, reikia tikėtis, kad ir mūsų — detroitiečių rašytojų — žodis daugeliui brangus, kad, apskritai, lietuvių literatūra palenkė šio vakaro publikos dėmesį. Juk Detroito Lietuvių Bendruomenės Valdyba, rodos, ir turėjo tikslą: suartinti rašytojus su visuomene. Reikia tikėtis, kad jų gražios pastangos atneš ir gražių vaisių; reikia tikėtis, kad visuomenės dėmesys savojo žodžio kūryba ateity ne išblės, o įsiriusens ir tikrai sužėruos. Kaip būtų gera, kad ir kitos Lietuvių Bendruomenės apygardos pasektų Detroito pavyzdžiu: organizuotų dažnus literatūros vakarus, steigtų lituanistines mokyklas ir kursus, planuotų paskaitas ir diskusijas, lietuvišaks skaityklas ir knygynus. Nes gi taip aišku, kad tik Lietuvių Bendruomenės sambūry visų pažūrų ir visų organizacijų lietuvių gali veikti bendrai ir vieningai ir kad tik per savo kalbą ir per sava kalba kultūringas vertybes mūsų tauta gali išlikti gyva. Kol mūsų rašytojai kurs savo gimtąja kalba ir, svarbiausia, kol bus kam jų kūrybą skaityti, jų kūrybą suprasti ir ja tikėti, tol lietuvių tauta bus gyva. O gyva, kultūringa tauta atsikovers ir gyvą, nepriklausomą valstybę savo prosenelių žemėj. Yra žmonių, kurie pradeda prarasti šias viltis. Bet mūsų visų didžiausia pareiga — tas viltis kurstyti ir stengtis jas pagrįsti. Lietuvių Bendruomenės pastangos ir šio literatūros vakaro nuotaikos leidžia tikėtis, kad det-

roitiečiai ne tik iš pareigos, bet ir iš širdies pradeda daugiau pamėgti lietuviško žodžio meną ir tuo stiprina lietuvių tautos kultūrinio ir drauge fizinio amžinumo galimybes.

V. K.

NAUJIENOSE galima užsisakyti ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSĄ

Argentinoje gyvena didokas lietuvių skaičius. Pastaraisiais metais tą kraštą pasiekė dar keli šimtai lietuvių. Amerikiečiai ten turi giminių, draugų ir pažįstamų. Norintieji sekti visuomeninį Argentinės lietuvių gyvenimą yra kviečiami užsisakyti geriausią Pietų Amerikos lietuvių laikraštį — ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSĄ. Metinė jo prenumerata yra tikrai \$3.00. Laikraštį gausite jei pasiūsite \$3.00 Money Orderį arba čekį tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted St. Chicago 8, Ill.

BUDRIKO

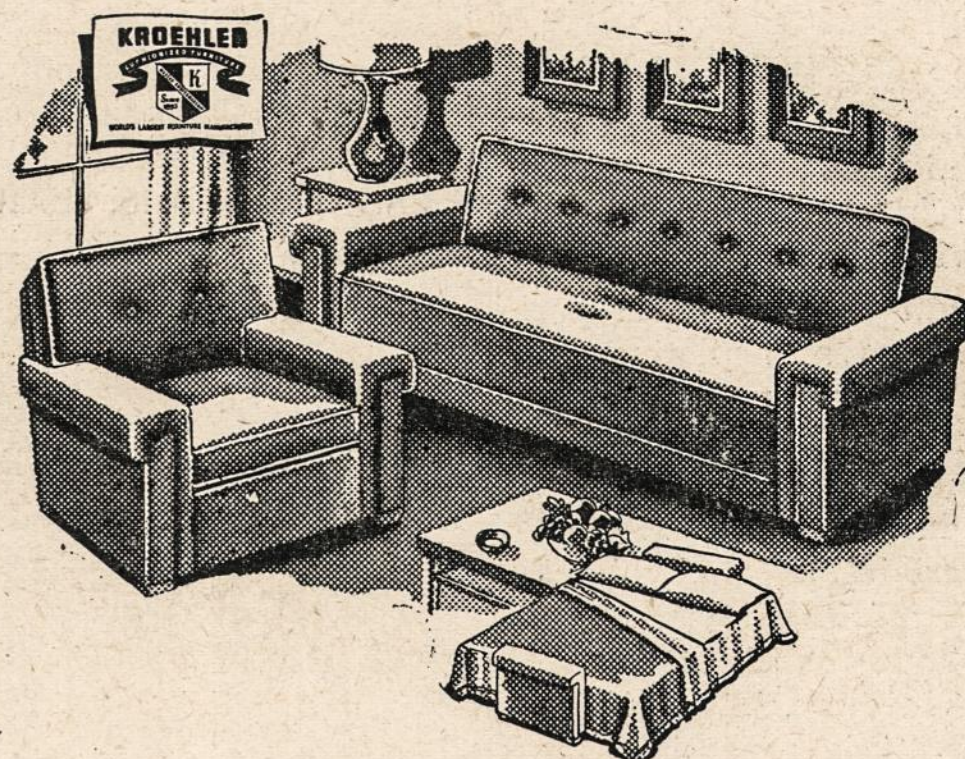
3241 So. Halsted St.

NAUJŲ BALDŲ

3 aukštai ant 6 lotų!

PILNIAUSIAS Namų Įrengimas

Naujų stilių ir medžiagų. Pullman, Kroehler, Simmons, Sealy, General Electric, Philco, RCA Victor, Frigidaire, Admiral, Zenith, Douglas, Bassett, Lees.

• DIDELI SUTAUPYMAI •

4 gab. Double Dresser miegamojo setas. Buvo \$188	Dabar \$ 98.00
2 gab. Parlor setai. Buvo \$169	Dabar 88.00
Studio Couches. Buvo \$89	Dabar 44.00
Hollywood lovų komplektas	Dabar 28.00
Plastikos Head Boards	\$3 ir aukš.
Sulankstomos plieninės Rollaway lovos, komplektas	Dabar 14.00
Puikūs medvilnės matracai, įvairaus dydžio	Dabar 9.95
Innerspring matracai. Buvo \$28	Dabar 15.00
5 gabalų Chrome Dinette setas	Dabar 38.00
Gaziniai pečiai. Buvo \$72	Dabar 44.00
Elektriniai pečiai, vartoti	Dabar 44.00
Hotpoint elektriniai pečiai, vartoti	Dabar 54.00
Maytag plovyklos, vartotos	Dabar 28.00
Maytag plovyklos, aluminijaus, vartotos	Dabar 34.00
Nauja Taylor Junior plovykla	Dabar 42.00
Naujas General Electric šaldytuvas, 8 kub. pėdų	
Pilno pločio Freezer. Buvo \$225	Dabar 144.00
Frigidaire naujas šaldytuvas	Dabar 144.00
Mažas vartotas Frigidaire	Dabar 44.00
Naujos plastikos TV kėdės, nupigintos	Dabar 6.00
Hoover elektriniai dulkių valytuvai. Buvo \$39	Dabar 19.00
Eureka, General Electric arba Hoover Tank Type dulkių valytuvai. Buvo \$79	Dabar 39.00
Credenza, Plastic Covered Case. Buvo \$42	Dabar 12.00
Maži aliejaus šildytuvai. Buvo \$30	Dabar 16.00
Angliniai šildytuvai. Buvo \$42	Dabar 19.00
Grynų vilnų blanketai. Buvo \$12	Dabar 4.00
30x36 dydžio kaurai	Dabar 98 centai
6x9 kaurai. Buvo \$24	Dabar 12.00
9x12 kaurai. Buvo \$38	Dabar 17.00
9x12 vilnų kaurai. Buvo \$69	Dabar 34.00
9x12 Linoleum. Buvo \$9.00	Dabar 4.00

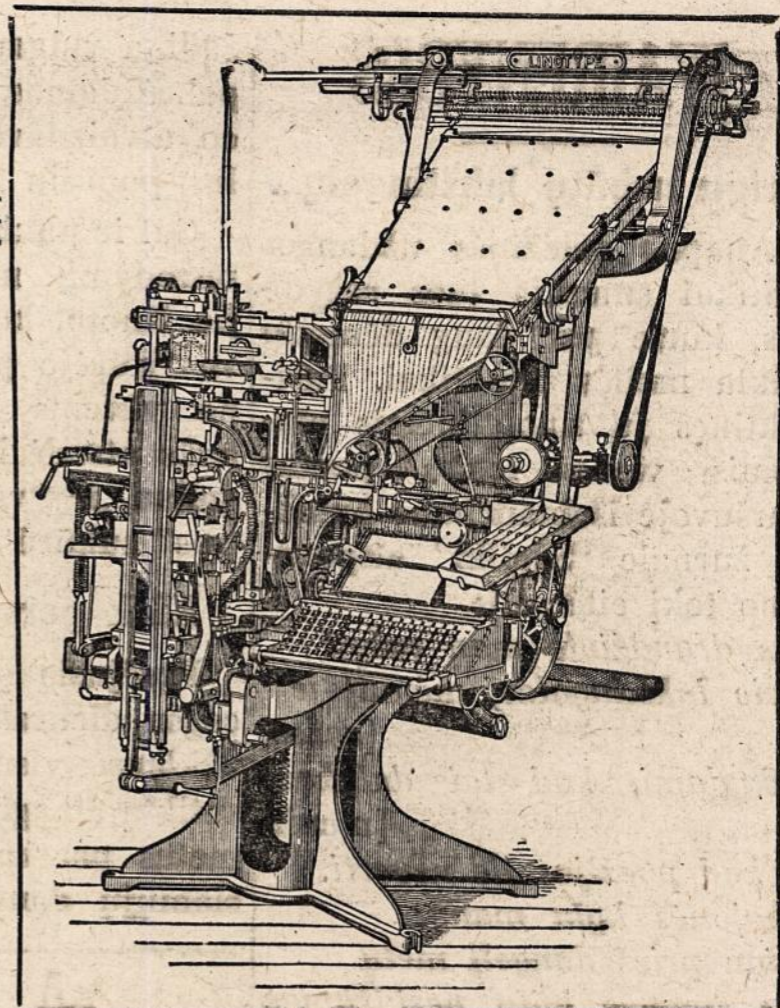
LENGVI IŠMOKĖJIMAI

Krautuvė atidara ir nedėliomis nuo 11 iki 5 valandos. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 9:30.

JOS. F. BUDRIK, INC.
3241 South Halsted Street
Tel.: CALUMET 5-7237

Paklauskite Budriko Radio Valandos ketvirtadienį 6 val. vakare.

NAUJIENOS ATLIEKA SPAUDOS DARBUS

NAUJIENOS spausdina laiškus, vokus (konvertus), atvirukus (post cards), pranešimus, priminimus, įvairios rūšies tiketus, tiketų knygutes, žinias apie pobūvius, vestuves, krikštynas, sukaktis, minėjimus, biznio atidarymus, išpardavimus, mokesčių knygutes, draugijų įstatus, konstitucijas, brošiūrėles ir knygas.

NAUJIENOSE galima pasirinkti įvairios rūšies ir įvairių spalvų popierių.

NAUJIENOS turi įvairių rūšių angliškas ir lietuviškas raides su nosinėmis, uodegutėmis, taškais, brūkšneliais, rageliais ir kirčiais.

NAUJIENOSE įvairūs darbai atliekami lietuvių arba anglų kalbomis.

NAUJIENOSE spaudos darbai atliekami greitai, švariai, tvarkingai ir pigiai.

Čikagiečiai spaudos darbus gali atnešti į NAUJIENAS, o tolimesnių lietuvių kolonijų gyventojai spaudos darbus gali atsiųsti paštu. Gavę spausdinti norimą darbą laišku, jį tuojau išspausdinsime ir pasiūsime. Visa eilė lietuvių šitaip NAUJIENOSE jau dabar atlieka spaudos darbus.

Įvairiais spaudos darbais kreipkitės į NAUJIENAS, jos mielai noru tą darbą Jums atliks.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois. Telef.: HAYmarket 1-6100

IVAIRENYBĖS

Jeigu nebūtų lakštingalų...

Anapus geležinės uždangos kritikai smerkia tuos rašytojus, kurie per daug dėmesio teikia meilės tematikai. Pasipiktinęs jų nuolatinėmis atakomis vienas lenkų poetas Varšuvoje išeinančiame humoro žurnale "Szpilki" atspausdino tokį eilėraštį:

*Jūs draudžiate man rašyti
Apie lakštingalą, mėnulį ir*

*[rožes,
Sakydami, kad tai dalykai*

*[menki
Ir kad poezijos jie neverti.
Abejonės kyla many:*

*Jeigu prieš daugelį metų
Du žmonės būtų nesidžiaugę*

*[mėnuliu
Ir nesiklausę lakštingalos dai-*

*[nos
(O rožės tą vakarą taip pat žy-*

*[dėjo),
Sakykite,
Ar jūs patys būtumėt čia?*

Einšteinas ir kasdienybė

Garsusis matematikas, reliatyvumo teorijos kūrėjas prof. Albert Einšteinas, kuris sulaukęs 76 metų amžiaus, praėjusią savaitę mirė Princetone, N.J., kasdieniame gyvenime nepasižymėjo praktiškumu. Jis pats prisipažino, kad kartą buvo priverstas kviesti specialistą federaliniams mokesčiams apskaičiuoti, nes pats to atlikti nesugebėjęs.

Sakoma, kad matematinį jo reliatyvumo teorijos aiškinimą supranta tik labai negausus žmonių kiekis. Norėdamas jo teoriją padaryti suprantamą visuomenei, vienas Einšteino bičiulis pateikė tokį trumpą jos nusakymą: "Kiek mums žinoma, visatoje nėra atramos taško". Prof. Einšteinas šį sutrumpintą savo teorijos aiškinimą aprobavo.

Kai prancūzas nori pasigrožėti savo menu

Jeigu prancūzams užaina noras pasigrožėti savo praeities tapytojų kūriniais, tai tenka jiems kreiptis į... Ameriką. Amerikos muziejuose kaupiasi dideli Europos ir ypač Prancūzijos tapytojų sukurtų paveikslų kiekiai.

Neseniai iš įvairių JAV muziejų į Paryžiaus parodą nukeliavo apie 100 prancūzų tapytojų kūrinių, kurių dalis niekada nebuvo iki šiol išstatyta Paryžiaus muziejuose. Jų tarpe drobės tokių įžymybių, kaip Louis David, August Renoir, Claude Monet, Paul Cézanne, Edgar Degas, Paul Gauguin, Henri Toulouse-Lautrec ir kt.

Nori angeliškojo meno

Praėjusią savaitę Vatikano rūmuose buvo atidaryta Fra Angelico tapybos paroda, kurios proga popiežius Pijus XII pareiškė savo pageidavimus meno pobūdžio atžvilgiu.

Jis pasisakė prieš tokias meno formas, kurios "deformuoja Kūrėjo pavidalą" ar "kurios

žadina vulgariškesnes aistras", pabrėždamas, kad Fra Angelico atvaizdavo idealų, į angelus panašių žmonių, pasaulį.

Gal ir paklaustyti popiežiaus nurodymų menininkai, jeigu jie žinotų, koks, iš tikrųjų buvo "Kūrėjo pavidalas". Matyt, ne visiems jis atrodo toks, koks atrodė Fra Angelico. Pagaliau, ir "vulgariškesnes aistras" sukūrė "visko Kūrėjas".

Kiek perskaito knygų?

Praėjusią savaitę vieno Chicago dienraščio bendradarbis užklausė visą eilę atsitiktinai sutiktų čikagiečių, kiek jie per metus perskaito knygų. Klausiamųjų dauguma buvo "bal-

takalnieriai".

Iš atsakymų galima susidaryti įspūdį, kad vidutinis Chicago tarnautojas per metus perskaito tik 4-5 knygas. Pasirenka tokias, kurios "nenuobodžios" ir kuriose daug nuotykių bei sumani intriga.

ATSIŪSTA PAMINĖTI:

Mykolas Vaitkus — "Aukso Ruduo". 1950-1952 metų eilėraščiai. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas 1955 m. Turinys suskirstytas į "Aušros rožės", "Varpo ežero dugne", "Nepasakomo gando", "Dienų gulbių", "De profundis", "Papierių krepšy" ir "Senaamžės

legendos" skyrius. Turi 119 psl. Viršelio bei aplanko piešėjas, kaina ir tiražas nepažymėti.

Sava literatūra turėtų do-
mėtis kiekvienas lietuvis!

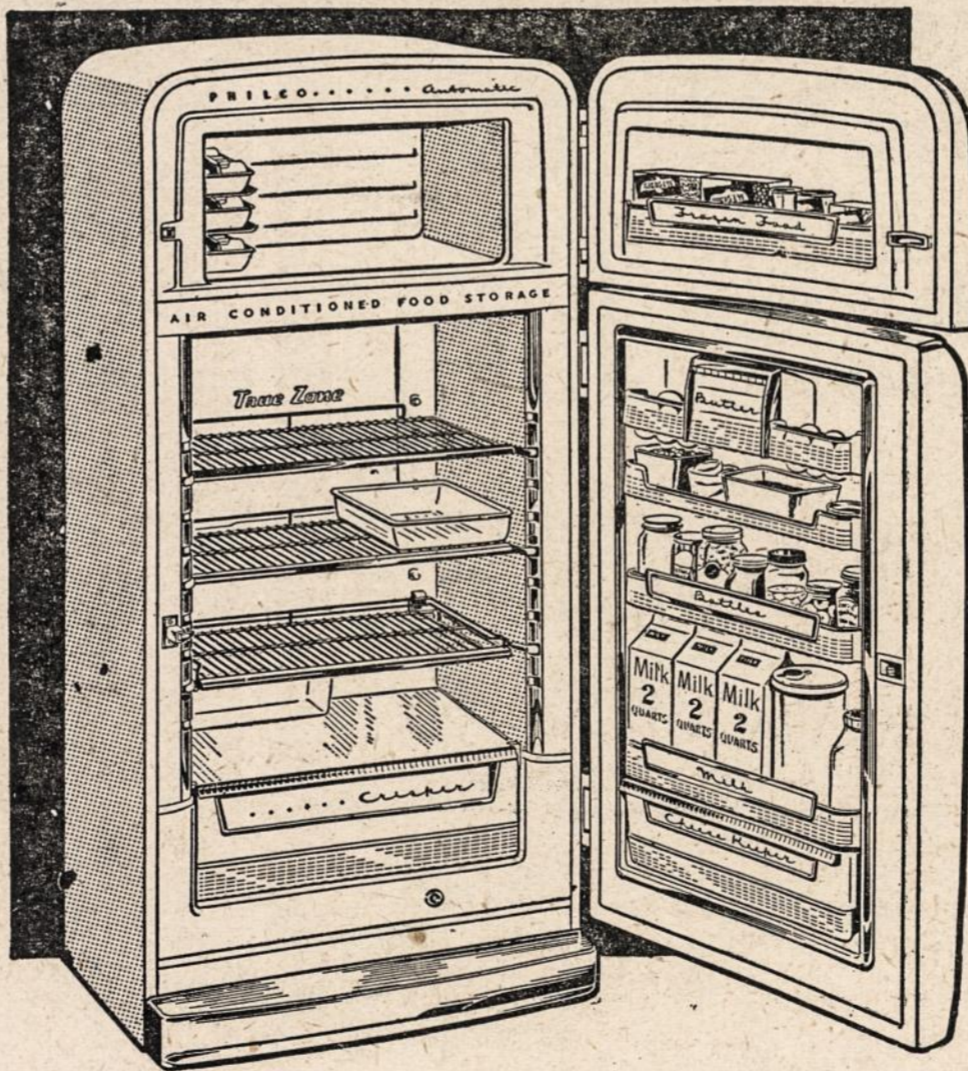
Ypatingo dėmesio yra verta mūsų žymaus rašytojo Vinco Krėvės kūryba. Todėl, ilgai nelaukdami, papuoškite savo knygų lentyną Chicago Lietuvos Literatūros Draugijos leidiniu Vincas Krėvė Mickevičius. Knygos kaina \$1.00.

Šią knygą turėsite savo namų knygynėlyje, jei užsaky-
mus adresuosite:

NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

Brand New Ultra Modern 1955 PHILCO Twin-System Refrigerator

Never Again

will your old refrigerator be worth as much. Trade now for a bigger allowance than you ever dreamed of.

TRADE — IN ALLOWANCE

FOR YOUR OLD REFRIGERATOR

Don't settle for less than this new 1955 Philco. New 2-door design makes both refrigerator and freezer easier to see in, reach in.

- ★ New 10.2 cu. ft. capacity
- ★ Exclusive Twin-System
- ★ Air Conditioned, Fully Automatic Refrigerator
- ★ Independent 2 ft. Freezer
- ★ New Double Depth Dairy Bar—Twice as Useful
- ★ Fully Adjustable Shelves

Many Other
Money Saving
Early Bird
Trade-In Specials

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 W. 51st Street
Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS